

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

τ ο υ

Ηλίας Κ. Πετρόπουλου

Καθηγητή πρώτης βαθμίδας στο Δ.Π.Θ.

με γνωστικό αντικείμενο:

«Αρχαία Ιστορία»

ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2024

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Παρευξινίων Σπουδών
Π. Τσαλδάρη 1, Κτήριο Β', 69100, Κομοτηνή
Τηλ.: (0030)-2531039479.
E-mail: ipetropo@bscc.duth.gr
Web: <https://bscc.duth.gr/author/ipetropo/>
<https://duth.academia.edu/EliasPetropoulos>

ΗΛΙΑΣ Κ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γεννήθηκα στην Αλεξανδρούπολη όπου ολοκλήρωσα τις εγκύκλιες σπουδές μου.

ΣΠΟΥΔΕΣ

- 1989–1990. Προκαταρκτικό τμήμα εκμάθησης της Ρωσικής Γλώσσας στο Κρατικό Πανεπιστήμιο της Μόσχας M.V. Lomonosov. Υπότροφος του Κέντρου Ποντιακών Μελετών (ΚΕ.ΠΟ.ΜΕ) και του Υπ. Εξωτερικών της Ελλάδας.
- 1990–1994. Ιστορική Σχολή του Κρατικού Πανεπιστημίου Μόσχας M.V. Lomonosov. Υπότροφος του ΚΕ.ΠΟ.ΜΕ. και του Υπ. Εξωτερικών της Ελλάδας.
- 1994–1995. Μεταπτυχιακές σπουδές στην Ιστορική Σχολή του Κρατικού Πανεπιστημίου Μόσχας M.V. Lomonosov. Υπότροφος του ΚΕ.ΠΟ.ΜΕ. και του Υπ. Εξωτερικών της Ελλάδας. Εργασία: Τα πολίσματα του Κιμμερικού Βοσπόρου και της Αττικής: συγκριτική μελέτη. Παράλληλη παρακολούθηση μαθημάτων επιγραφικής του επιγραφικού Υπ. G. Vinogradov. Αναγνώριση τίτλου σπουδών (DIPLOMA - MASTER) από ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με αριθμό πράξεως: 11-91-2001/7-12-2001.
- 1996–1999. Εκπόνηση της διδακτορικής Διατριβής με προσκτηθείσα ειδικότητα «Γενική Ιστορία». Θέμα της Διατριβής: Ο ελληνικός αποικισμός στον Βόρειο Εύξεινο Πόντο κατά τον 7ο έως το πρώτο τέταρτο του βου αι. π.Χ. Προβλήματα και Διαφωνίες. Αντικείμενο της Διατριβής είναι η μελέτη της πρώτης φάσης του αποικιακού κινήματος στο Βόρειο Εύξεινο Πόντο, η αναζήτηση των κυριοτέρων χαρακτηριστικών του αποικισμού στο χώρο αυτό, καθώς και η διασαφήνιση των όρων «εμπόριον» και «εμπορειακή περίοδος». Μέσα από την διατριβή διαφαίνεται ο σημαντικός ρόλος που έπαιξε η σύναψη σχέσεων μεταξύ Ελλήνων αποίκων και γηγενών πληθυσμών της στέπας και της δασοστέπας. Μέλη της Τριμελούς επιτροπής: Β. Ι. Κουζισιν, Γ. Γκ. Βινογκράντοφ, Α. Α. Μάσλενικοφ.
- 19–6–1999. Υποστήριξη της διδακτορικής Διατριβής στον Τομέα Αρχαίου Κόσμου της Ιστορικής Σχολής του Κρατικού Πανεπιστημίου Μόσχας M.V. Lomonosov (Διδακτορικό

Δίπλωμα Φιλοσοφίας στην Ιστορία).

Αναγνώριση Διδακτορικού τίτλου (Ph.D.) από ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με αριθμό πράξεως: 11-911/7.12.2001.

- 1990–1993. Τμήμα εκπαίδευσης του Κρατικού Πανεπιστημίου Μόσχας Μ.Β. Lomonosov στην ειδικότητα «Μετάφραση από την ελληνική στη ρωσική γλώσσα και από τη ρωσική στην ελληνική».

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Αρχαία ιστορία και αρχαιολογία του Παρευξείνιου χώρου.

Αρχαία ιστορία και αρχαιολογία της Ανατολικής Μεσογείου.

Η ομηρική παράδοση και η σύνδεσή της με τον πολιτισμό της αρχαίας Εγγύς Ανατολής της 2ης χιλιετίας π.Χ.

Αρχαίες γλώσσες της Εγγύς Ανατολής (2^η και 1^η χιλιετία π.Χ.):

- η χεττιτική γλώσσα (Παλαιό βασίλειο-Νέο βασίλειο),
- η λουβική (σφηνοειδής και ιερογλυφική),
- η χουρριτική,
- η ουράτου,
- η φρυγική.

Χεττιτολογία.

Η σφηνοειδής γραφή.

Η ιερογλυφική γραφή της Μικράς Ασίας.

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

- Ρωσικά (άπταιστα),
- Γαλλικά (Sorbonne I),
- Αγγλικά (Cam. Advanced),
- Αραβικά (πολύ καλά),
- Ιταλικά (πολύ καλά),
- Γερμανικά (καλά),
- Τούρκικα (καλά),
- Βουλγαρικά (καλά).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

σε αρχαιολογικές έρευνες-αποστολές, διαλέξεις σε ξένα Πανεπιστήμια

- 1990–1995. Συμμετοχή στην ανασκαφή της αρχαίας ελληνικής πόλης του Κιμμερικού στη Μαύρη Θάλασσα, με την αποστολή του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας της Ακαδημίας Επιστημών της Ρωσίας. Επικεφαλής ο Καθηγητής Αρχαιολογίας G. A. Koshelenko.
- Αύγουστος–Σεπτέμβριος 1996. Συμμετοχή στην αρχαιολογική αποστολή του Ελληνικού Υπ. Πολιτισμού στην Κριμαία. Επικεφαλής ο Δρ. Αρχαιολογίας Ζ. Μπόνιας (Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας) και η αρχαιολόγος Β. Αποστολάκου (Αρχαιολογικό Μουσείο Αγ. Νικολάου Κρήτης).
- Απρίλιος–Μάιος 1997. Συμμετοχή στην ανασκαφή της θέσης Γιονούρ (Αρχαία Μαργιανή), στο Τουριμενιστάν. Επικεφαλής ο Καθηγητής-Ακαδημαϊκός Β. Σαριανίδης, του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας της Ρωσικής Ακαδημίας Επιστημών.
- Ιούλιος–Αύγουστος 1998. Συμμετοχή στις ανασκαφές του Παντιάπαιου (Κερτς – Ανατολική Κριμαία). Επικεφαλής ο Διευθυντής των Ελληνικών Αρχαιοτήτων του Μουσείου Εικαστικών Τεχνών «Α. Σ. Πούσιν» της Μόσχας, ο Δρ. Αρχαιολογίας V.P. Tolstikov.
- 7–14 Σεπτεμβρίου 2003. Συμμετοχή ως εκπρόσωπος του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Βορείου Ελλάδος (Α.Ι.Β.Ε.) στην αρχαιολογική αποστολή του Ελληνικού Υπ. Πολιτισμού στην Οδησό, για τα εγκαίνια του τοπικού Αρχαιολογικού Μουσείου, παρουσία του Καθηγητού Αρχαιολογίας, του Βάσου Καραγεώργη και του Προέδρου του Ιδρύματος Α. Λεβέντη. Στην αποστολή συμμετείχαν επίσης ο Δ/ντης του Αρχαιολογικού Μουσείου Καβάλας, κος Ζ. Μπόνιας, και η αρχαιολόγος κα Β. Αποστολάκου (Αρχαιολογικό Μουσείο Αγ. Νικολάου Κρήτης). Περαιτέρω στόχοι της αποστολής αυτής ήταν η οι συνομιλίες για την διερεύνηση των δυνατοτήτων α) υλοποίησης ανασκαφικών προγραμμάτων σε περιοχές ελληνικού ενδιαφέροντος (Ολβία, Παντιάπαιον κλπ.) με την συνεργασία Ουκρανών αρχαιολόγων, καθώς και β) της μελέτης και δημοσίευσης των ανέκδοτων αρχαίων ελληνικών επιγραφών από τα αρχαιολογικά μουσεία της Ουκρανίας.
- 23–30 Ιουνίου 2004. Συμμετοχή στην ανασκαφή του αρχαιολογικού χώρου της Μαρωνείας με πρωτοετείς φοιτητές από το Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων χωρών, σε συνεργασία με την ΙΘ ΕΠΚΑ Κομοτηνής.
- 3–20 Ιουλίου 2006. Συμμετοχή στην ανασκαφή του αρχαιολογικού χώρου της Μαρωνείας (αρχαίο θέατρο), στη Θράκη, μαζί με φοιτητές από το Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων χωρών. Η συμμετοχή στην ανασκαφή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του μαθήματος "Ιστορία του Ελληνισμού στον Παρευξείνιο χώρο κατά την αρχαιότητα", το οποίο διδάσκεται κατά το Β' εξάμηνο.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Προγράμματος του Υπουργείου Πολιτισμού με τίτλο «Διαπολιτισμικές συναντήσεις σε θαλάσσιες, ποτάμιες, λιμναίες διαδρομές της

Νοτιοανατολικής» Ευρώπης, από τον Μάρτιο έως τον Αύγουστο του 2007 και κατά το διάστημα Απριλίου – Μαΐου 2008.

- 25–30 Απριλίου 2007. Συμμετοχή στην αποστολή του Υπουργείου Πολιτισμού με προορισμό το Ουζμπεκιστάν.
- 21–06–2007. Διάλεξη στο University of Oxford, Faculty of Classics, The Ioannou Centre for Classical and Byzantine Studies, 66 St. Gilles', Oxford OX1 3 LU, με θέμα: "Greek Colonization in the Black Sea", έπειτα από πρόσκληση των ιστορικών και αρχαιολόγων Καθηγητών του πανεπιστημίου.
- 7-11-2013. Διάλεξη στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΕΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

1) «Ο ελληνικός αποικισμός στον Βόρειο Εύξεινο Πόντο κατά τον 7^ο έως το πρώτο τέταρτο του 6^{ου} αι. π.Χ. Προβλήματα και διαφωνίες» (Στα ρωσικά).

Διδακτορική διατριβή, που εκπονήθηκε στον Τομέα Αρχαίου Κόσμου της Ιστορικής Σχολής του Κρατικού Πανεπιστημίου Μόσχας Μ. V. Lomonosov.

Υποστήριξη: Μόσχα, 19-6-1999.

Ιστοτόπος: <https://www.dissercat.com/content/ellinskaya-kolonizatsiya-severnogo-prichernomorja-v-vii-pervoi-chetverti-vi-vv-do-n-e-proble>

2) Δημοσίευση της επίσημης περίληψης της διδακτορικής Διατριβής.

Μάιος του 1999 στη Μόσχα, σελίδες 18. Η επίσημη έκδοση της περίληψης της διδακτορικής διατριβής αποτελεί για τα ρωσικά δεδομένα απαραίτητη προϋπόθεση για την υποστήριξη της στο πανεπιστήμιο Μ. V. Lomonosov της Μόσχας. Μέσα σε 18 σελίδες ρωσικού κειμένου αναφέρονται όλα εκείνα τα στοιχεία, τα οποία χρησιμοποιούνται στην εργασία για την στήριξη των τοποθετήσεων και των πορισμάτων του πονήσαντος. Η παρούσα δημοσίευση αποστέλλεται δύο μήνες πριν από την ημερομηνία της υποστήριξης της εκάστοτε διατριβής, σε όλα τα πανεπιστημιακά ιδρύματα και τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της Ρωσίας και θεωρείται βασική δημοσίευση του υποψηφίου.

3) «Малые города Аттики и Европейского Боспора (Типология и историко-археологические параллели». [Οι μικρές πόλεις της Αττικής και του Ευρωπαϊκού Βοσπόρου: Κατηγορίες και ιστορικό-αρχαιολογικοί παραλληλισμοί].

Η δημοσίευση υπάρχει στα Πρακτικά του Συνεδρίου, 1996, σελ. 29–30 (στα ρωσικά, με περίληψη στα αγγλικά). Είναι μια εισήγηση σε Συνέδριο για τις προοπτικές φιλίας και συνεργασίας μεταξύ Ελλάδος και Ουκρανίας σε διάφορα επίπεδα, που έγινε στη Μαριούπολη της Αζοφικής θάλασσας. Στην αγγλική περίληψη υπάρχουν τα βασικότερα θέματα της εισήγησης.

4) «Η μαζική μετανάστευση των αρχαίων Ελλήνων στις ακτές του Κιμμερικού Βοσπόρου (6^ο-5^ο π.Χ. αι.)».

Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο για τον Ελληνισμό της πρώην Σοβιετικής Ένωσης «Πέρα από τις Συμπληγάδες». Αντωνιάδειος Σχολή Γραμμάτων και τεχνών Δήμου Βεροίας, 9–11 Μαΐου 1997. (στα Πρακτικά του Συνεδρίου «Πέρα από τις Συμπληγάδες»).

5) «Από την επιγραφική και αρχαιολογική έρευνα του αποικισμού του Βορείου Ευξείνου Πόντου».

Εισήγηση στο Α' Πανελλήνιο Συνέδριο Επιγραφικής, 22–23 Οκτωβρίου 1999. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική σχολή.

Δημοσιευμένη στα Πρακτικά του Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη, 2001, σελ. 125–135.

6) “The ‘small cities’ of the Bosporan Kingdom and Attic: Some new aspects of the problem”.

Εισήγηση στο: 1st International Conference “Greeks and Natives in the Cimmerian Bosphorus”, at Taman, South Russia, 8 – 15 October 1999.

7) «Η ελληνική πόλη στον Β-Α Πόντο κατά τον 6^ο και 5^ο αι. π.Χ.: Δημιουργία αστικής υποδομής στο Βασίλειο του Βοσπόρου».

Δημοσίευση: Περιοδικό *Μακεδόν*, No 9, 2001–2002, σελ. 289–302.

8) “*Emporion* and Apoikia-Polis in the Northeast Black Sea Area during the 6th and 5th c. B.C.: an urbanistic view”.

Εισήγηση στο 10th International Symposium on the ancient history and archaeology of the Black Sea Area. Vani, 23–26 September 2002: “Urbanism in the Black Sea Area in the Archaic and Classical Periods: *Polis Hellenis* and *Polis Barbaron*”.

Δημοσίευση: Kacharava D., Faudot M., Geny E. (eds), *Pont-Euxin et Polis : Polis hellenis et polis barbaron : Actes du Xe symposium de Vani [Colchide], 23-26 septembre 2002: hommage à Otar Lordkipanidzé et Pierre Lévêque*, Presses universitaires franc-comtoises. Besançon, 2005: 207–232.

Web:<http://books.google.gr/books?id=aQLEB9vikZ8C&pg=PA213&dq=e.+k.+petropoulos&lr=#PPA207,M1>

9) “Greeks and Thracians: The Greeks by the Black Sea”.

Εισήγηση στο 2nd International Symposium “2075 years of Spartacus’ Revolt. Thracian-Roman heritage. 2000 years Christianity”, Sandanski, Bulgaria 1–4 October 2002.

Δημοσίευση: Alexandra Dimitrova-Miltcheva & Veselka Katsarova, (eds), “SPARTACUS II: 2075 years of Spartacus’ Revolt. Thracian-Roman heritage. 2000 years Christianity”. International Symposium, 1st – 4th of October 2002, Veliko Tarnovo 2006: 258–260.

Web: http://www.naim.bg/issuesFiles/Spartacus_02_1.pdf

10) “*Emporion* on the Black Sea Littoral: a Problem in the modern historiography of the Greek Colonization”.

Στο Scientific Conference in honour of the 80th Anniversary of Dr. Liuba Ognenova-Marinova, Archaeological Institute of the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia 11–12–2002.

Δημοσίευση: Stoyanov T., Tonkova M., Preshlenov Chr., Popov Chr., (ed.), *Heros Hephaistos: Studia in honorem Liubae Ognenova-Marinova*. Veliko Tarnovo, 2005: 95–

103.

Web: http://www.naim.bg/issuesFiles/HEROS_HEPHAISTOS.pdf

11) “Problems in the history and archaeology of the Greek Colonization of the Black Sea”.

Εισαγωγικό άρθρο στο “Ancient Greek Colonies of the Black Sea”, Θεσσαλονίκη 2003: 17–94. Ξενόγλωσση έκδοση του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού, Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Βόρειας Ελλάδας και Τ.Α.Π. Συλλογικό έργο για 32 μεγάλες ελληνικές αποικίες με την συμμετοχή 35 αρχαιολόγων από ολόκληρη την Παρευξείνια ζώνη.

Επιμέλεια του έργου: Ηλίας Κ. Πετρόπουλος.

Editors: Grammenos Dimitrios V. & Petropoulos Elias K., Thessaloniki, 2003, 2 Vols.

Web:https://www.academia.edu/20559584/Problems_in_the_History_and_Archaeology_of_the_Greek_Colonisation_in_the_Black_Sea_in_Grammenos_D_V_and_E_K_Petropoulos_Ancient_Greek_Colonies_in_the_Black_Sea_Thessaloniki_2003

12) “Ancient Greek Colonies in the Black Sea”.

Ξενόγλωσση δίτομη έκδοση του Ελληνικού Υπουργείου Πολιτισμού, Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Βόρειας Ελλάδας και Τ.Α.Π. Συλλογικό έργο για 32 μεγάλες ελληνικές αποικίες με την συμμετοχή 35 αρχαιολόγων από ολόκληρη την Παρευξείνια ζώνη.

Γενική επιμέλεια του έργου: Ηλίας Πετρόπουλος.

Editors: Grammenos Dimitrios V. & Petropoulos Elias K., Thessaloniki, 2003, 2 Vols.

Βιβλιοκρισία του έργου υπάρχει στο Bryn Mawr Classical Review από την Balbina Baebler <http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2004/2004-09-01.html>

και στο G. R. Tsetskhladze, *Ancient West and East*, vol. 3, no 2, 2004: 405-7.

Παρουσιάσεις υπάρχουν στα:

Известия на Музейте от Югоизточна България XX (Bulletin des Musées de la Bulgarie du Sud-est), Burgas 2004: 222-3.

Bulletin des Correspondences Helleniques, 128-129 (2004-2005)

EIRENE, *Studia Graeca et Latina* (XL), 2004: 195-6.

Dialogue d’Histoire Ancienne, vol. 29.2, 2003: 204–5.

13) “Colonial Encounters in the Black Sea Region: *Dating Problems of the earliest Kimmerian Bosphoros Greek Cities*”.

Εισήγηση στο International Conference devoted to history and culture of Bosporan Kingdom on theme: “*The Phenomenon of Bosporan Kingdom: the problems of dating*”, in March 2004, Saint-Petersburg, Russia.

Δημοσίευση: Proceedings of the International Conference, Part I. Saint-Petersburg. The State Hermitage Museum Publishing House, 2004: 33–41.

Web:

https://www.academia.edu/21740310/Ancient_Greek_Colonisation_in_Kimmerian_Bosporos_Bosporskiy_Fenomen_2004

14) «Ζητήματα αποικισμού Ι. Ο αρχαίος ελληνικός αποικισμός με έμφαση στον Παρευξέινο χώρο: σύγχρονοι προβληματισμοί και θεωρητικές τάσεις».

Το κείμενο είναι εκτάσεως 30 σελίδων και συμπεριλαμβάνεται στον νέο οδηγό του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης με γενικό τίτλο “Προς τη γένεση των πόλεων”, ο οποίος αναφέρεται στην περίοδο των *Σκοτεινών αιώνων* (τέλος Εποχής Σιδήρου και αρχή της Αρχαϊκής Εποχής). Στην συγγραφή του έργου συμμετέχουν Έλληνες και ξένοι αρχαιολόγοι.

Επιμέλεια: Δημήτριος Γραμμένος.

Υπάρχει ανεβασμένο όλο το βιβλίο στον ιστοχώρο: http://www.greek-language.gr/Resources/ancient_greek/macedonia/cities/index.html

15) “Ancient Greek Colonies in the Black Sea –2”.

British Archaeological Reports, International Series 1675. Oxford 2007.

Δεύτερο κατά σειράν συλλογικό έργο που αφορά στο ανασκαφικό (κυρίως το πιο πρόσφατο) έργο σε περίπου άλλες 38 μεγάλες ελληνικές αποικίες με την συμμετοχή 40 αρχαιολόγων ανασκαφών από ολόκληρη την Παρευξείνια ζώνη. Το παρόν πόνημα αποτελεί συνέχεια του πρώτου διτομου ομώνυμου έργου του Υπουργείου Πολιτισμού. Περιλαμβάνει κείμενα σε αγγλικά και γαλλικά.

Γενική επιμέλεια του έργου: Ηλίας Κ. Πετρόπουλος.

Editors: Grammenos Dimitrios V. & Elias K. Petropoulos

Web: <https://www.barpublishing.com/ancient-greek-colonies-in-the-black-sea-2.html>

Βιβλιοκρισία:

στο J. Morin, The Greek expansion to the Black Sea, in (Review article) *American Journal of Archaeology*, vol. 113.1, 2009: 129–34

στο Bryn Mawr Classical Review από την Valeriya Kozlovskaya
<http://bmcr.brynmawr.edu/2009/2009-04-79.html>

και Bryn Mawr Classical Review από τον Stanley Burstein
<http://bmcr.brynmawr.edu/2009/2009-06-15.html>

16) «Η πρώτη περίοδος του ελληνικού αποικισμού στον Εύξεινο Πόντο: Χρονολογία και μεταναστευτική πολιτική».

Εισήγηση στο Α' Διεθνές Συνέδριο με γενικό τίτλο που διοργάνωσε το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στις 19–22 Μαΐου 2005.

Δημοσιευμένη στα Πρακτικά του Α' Συνεδρίου “Ρωσία και Μεσόγειος”. Τ. 1. Αθήνα, 2011:

17) “Hellenic Colonization in Euxeinos Pontos: Penetration, Early Establishment,

and the Problem of the ‘emporion’ Revisited”.

Μονογραφία που εκδόθηκε στις σειρές British Archaeological Reports, International Series 1394, με την δαπάνη του εκδοτικού οίκου Archaeopress της Οξφόρδης. Oxford 2005. Το παρόν αποτελεί διευρυμένη και βελτιωμένη έκδοση της διδακτορικής διατριβής που εκπονήθηκε στην Ιστορική Σχολή του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας, M.V. Lomonosov. Η βελτίωση του παρόντος έργου σε σχέση με την διδακτορική διατριβή έγκειται στο γεγονός ότι έχουν συμπεριληφθεί πολλά παραδείγματα από την αποικιακή δραστηριότητα των Ελλήνων στην Μεσογειακή λεκάνη με αντίστοιχες βιβλιογραφικές παραπομπές, γεγονός που καθιστά το έργο πιο ενημερωμένο και ως εκ τούτου τα τελικά συμπεράσματα είναι πιο έγκυρα. Η βιβλιογραφία του ρωσικού πρωτότυπου κειμένου είναι κυρίως κυριλλική και περιλαμβάνει λίγους δυτικοευρωπαϊκούς τίτλους, ενώ στην διευρυμένη έκδοση της Οξφόρδης η βιβλιογραφία είναι αρκετά πιο πλούσια και σε δυτικοευρωπαϊκές εκδόσεις. Γενικότερα, η δομή του νέου έργου είναι πιο βελτιωμένη και πλουσιότερη σε ιδέες και συγκρίσεις, καθώς επίσης και το υπό παρουσίαση και μελέτη αρχαιολογικό υλικό είναι κατά πολύ πιο ενημερωμένο.

Web: <https://www.barpublishing.com/hellenic-colonization-in-euxeinos-pontos.html>

Παρουσίαση στο J. Bouzek, EIRENE XLII, Studia Graeca et Latina (Archaeologica). Praha, 2006: 43–4.

Βιβλιοκρισία:

στο Bryn Mawr Classical Review <http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2006/2006-05-24.html>

στο J. Morin, The Greek expansion to the Black Sea, in (Review article) *American Journal of Archaeology*, vol. 113.1, 2009: 129–34.

στο V. Cojocaru, *Arheologia Moldovei*, XVIII. Bucuresti 2005: 382–4

στο I. Karayotov, Известия на музеите от Югоизточна България (Bulletin des musées de la Bulgarie du Sud-est), XXII. Burgas 2006: 267–8.

στο A. B. Buyskikh, Vestnik Drevney Istorii (Journal of Ancient History), n. 3, 2008: 205–13.

στο A. Ivantchik, Ancient Civilizations from Scythia to Siberia, vol. 12, n. 3–4, 2006: 330–5.

στο Tsetskhladze G. R., Ancient West and East, 6, 2007: 350–60. στο Ruffing, K.: MΒΑΗ XXV 1 (2006) 131–133.

18) “Colonial Landscapes and Colonial Interactions in Skythia and in Euxeinos Pontos”.

Κείμενο που κατετέθη για τα πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου “*Symposium on Greek Colonization across the Mediterranean*”. 25–29 March 2007, στο Faculty of Classics, Πανεπιστήμιο του Cambridge.

Web:

https://www.academia.edu/41950525/Colonial_landscapes_and_colonial_interactions_in_Skythia_and_the_Euxeinos_Pontos

Δημοσίευση: J. Lucas, C. A. Myrray & S. Owen, (eds.), *Greek Colonization in Local Contexts: Case Studies in Colonial Interactions*. (University of Cambridge Museum of Classical Archaeology Monograph 4). Oxford-Philadelphia: Oxbow. 2019: 193-213.

Web: <https://www.oxbowbooks.com/oxbow/greek-colonization-in-local-context.html>

19) “Ancient Sacral Monuments in the Black Sea”.

Ξενογλωσσο συλλογικό με την συμμετοχή αρχαιολόγων και ιστορικών από ολόκληρη την επικράτεια του Ευξείνου Πόντου.

Εκδ. Οίκος Αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2010. Η χρηματοδότηση του έργου πραγματοποιήθηκε από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης-Έβρου.

Editors: Elias K. Petropoulos, Alexander A. Maslennikov. Γενική επιμέλεια του έργου: Ηλίας Κ. Πετρόπουλος

20) “Apollo’s Cult in the Black Sea and the Greek Colonization: Some Remarks”.

Ancient Sacral Monuments in the Black Sea.

Editors: Elias K. Petropoulos, Alexander A. Maslennikov. Θεσσαλονίκη, 2010: 283–93.
Εκδ. Οίκος Αφών Κυριακίδη.

Web:

https://www.academia.edu/41975044/Apollos_Cult_in_the_Black_Sea_Area_and_the_Greek_Colonists_Some_Remarks

21) «Τα «υγρά κέλευθα» και η αποικιακή πολιτική των Ελλήνων στον Ευξείνο Πόντο κατά τους αρχαϊκούς χρόνους».

Εισήγηση στο 2^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Ιστορικής Γεωγραφίας, που διοργανώθηκε υπό την Αιγίδα του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Τμήματος Αρχιτεκτόνων της Π.Σ. του Α.Π.Θ. στη Μυτιλήνη στο διάστημα 16–18 Σεπτεμβρίου 2010 με τίτλο «Ιστορική Γεωγραφία της Ελλάδας και της Ανατολικής Μεσογείου».

Δημοσίευση: «Ιστορική Γεωγραφία της Ελλάδας και της Ανατολικής Μεσογείου», επιμ. Δ. Π. Δρακούλης, Γ. Π. Τσότσος, Εκδ. Οίκος Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2012, σελ. 35–46.

Web:

https://www.academia.edu/23864188/The_water_routes_and_the_Greek_colonial_policy_in_the_Black_Sea_area_during_the_archaic_age_Proceedings_of_Scientific_Conference_Thessaloniki_2012

22) «Ζητήματα του αρχαίου ελληνικού αποικισμού στον Ευξείνο Πόντο».

Εισήγηση στο 2^ο Διεθνές Συνέδριο Ποντιακών Ερευνών (Δράμα 27–29 Σεπτεμβρίου 2008).

Δημοσιευμένο στον τόμο «Προσεγγίσεις στην Ιστορία του Ευξείνου Πόντου», Πρακτικά του

2^ο Διεθνούς Συνεδρίου Ποντιακών Ερευνών (Δράμα 27–29 Σεπτεμβρίου 2008). Θεσσαλονίκη 2012: 41–61.

23) “Apollonia Pontica in the system of the first Greek settlements in the Black Sea”.

Εισήγηση στο Bulgarian-Greek Scientific Symposium: “Apollonia – Argilos: The Western Pontic and the Northern Aegean Area in the Antiquity”, Sozopol, September 28 - October 1, 2004.

24) “Ancient Greek Colonisation and Modern Scholarship: Colonial Endeavours in the Black Sea Region”.

Εισήγηση στο Επιστημονικό Συμπόσιο που διοργάνωσε το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης στις 6 Φεβρουαρίου 2015 σε συνεργασία με την Alpha Bank, ως συνέχεια της έκθεσης «Η Ευρώπη της Ελλάδος. Αποικίες και νομίματα από την συλλογή της Alpha Bank». Στόχος του Συμποσίου ήταν να παρουσιαστούν νέα δεδομένα και να προωθηθεί ο επιστημονικός διάλογος σε θέματα που άπτονται του αρχαίου ελληνικού αποικισμού.

Web: https://www.academia.edu/20283827/Greek_Colonization

Δημοσιευμένο στα Πρακτικά του Συνεδρίου: Η Ευρώπη της Ελλάδος. Αποικίες και νομίματα από την συλλογή της Alpha Bank.

Edited by POLYXENI ADAM-VELENI and DIMITRA TSANGARI. Athens, 2015: 93-111.

Web: <https://www.alphapolitismos.gr/el/to-e-shop-mas/ekdoseis/i-europi-tis-ellados-apoikies-kai-nomismata-apo-ti-syllogi-tis-alpha-bank/>

25) “Colonisation and Landscape Transformation: Cross-Cultural Interactions in the Cimmerian Bosphorus Region”.

Εισήγηση στο “Bifocal Perspectives on the Black Sea: Macro- and Microcosms” στο International Scientific Conference, Aarhus University, Institute of Advanced Studies, 5-9 April 2016. Υπό δημοσίευση στα Πρακτικά του Συνεδρίου.

Web: <http://aias.au.dk/events/bifocal-perspectives-on-the-black-sea/>

Δημοσίευση στα Πρακτικά του Συνεδρίου με τίτλο: “[Environment and Habitation around the Ancient Black Sea](#)”, Edited by: David Braund, Vladimir F. Stolba and Ulrike Peter.

De Gruyter, 2021: 281-304. <https://doi.org/10.1515/978311071597>

Web:

https://www.academia.edu/49074691/Colonization_and_Landscape_Transformation_Cross_Cultural_Interactions_in_the_Cimmerian_Bosphorus_Region_De_Gruyter_2021_Pp_281_304

26) “Greek Traditions in the Rural Territory of the Bosporan Kingdom during the

Roman Period’, (co-author Alexander A. Maslennikov).

Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συμπόσιο «Ο Εύξεινος Πόντος την εποχή της ρωμαϊκής κυριαρχίας» που διοργάνωσε η Επιτροπή Ποντιακών Μελετών 5-8 Μαΐου 2016 στην Αθήνα. Επιστημονική Επιτροπή του Συμποσίου: Α. Χανιώτης, D. Braund, Η. Κ. Πετρόπουλος.

Δημοσιευμένο στα Πρακτικά του Συμποσίου: *The Black Sea Region in the Context of the Roman Empire*.

Eds. D. Braund, A. Chaniotis, E. K. Petropoulos. Athens, 2022: 95-103.

Web:

[https://www.academia.edu/74003897/Hellenic Traditions in the rural area of Bosporan Kingdom in Roman Times](https://www.academia.edu/74003897/Hellenic_Traditions_in_the_rural_area_of_Bosporan_Kingdom_in_Roman_Times)

27) «Όμηρος και Ανατολή στο σταυροδρόμι του Αιγαίου. Ιστορία, Αρχαιολογία, Μυθολογία».

Αθήνα, 2018. Εκδ. *Κλειδάριθμος*, σελ. 527.

Μονογραφία που πραγματεύεται τις καταβολές των ομηρικών επών μέσα από τις σχέσεις Ελλήνων και Ανατολιτών από τα όψιμα χρόνια της Εποχής του Χαλκού μέχρι την διάλυση της αυτοκρατορίας των Νεοασσυρίων, περί τα τέλη του 7^{ου} αι. π.Χ.

Web:

https://www.academia.edu/37382620/%CE%8C%CE%BC%CE%B7%CF%81%CE%BF%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%91%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AE_%CF%83%CF%84%CE%BF_%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%85%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%81%CF%8C%CE%BC%CE%B9_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%91%CE%B9%CE%B3%CE%B1%CE%AF%CE%BF%CF%85_%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1_%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1_%CE%9C%CF%85%CE%B8%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1

Βιβλιοκρισία: <https://www.electryone.gr/wp-content/uploads/4.-A.-R.-Chapsiadi-Vol.-8.1-2021-28-31.pdf>

28) «Το μεγάλο ταξίδι των μύθων ανάμεσα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο και την Εγγύς Ανατολή».

Αθήνα, 2021. Εκδ. *Κλειδάριθμος*, σελ. 510.

Μονογραφία με αντικείμενο την παράδοση του αποδιοπομπαίου τράγου στον αρχαίο ελληνικό κόσμο και την Εγγύς Ανατολή. Η κεντρική ιδέα του πονήματος εδράζεται σε μία νέα προσπάθεια προσέγγισης και μελέτης των πολιτισμικών σχέσεων μεταξύ αρχαίων Ελλήνων και Ανατολής υπό διαφορετική ωστόσο οπτική γωνία και πιο συγκεκριμένα υπό το διερευνητικό πρίσμα της προαναφερθείσας αρχέγονης παράδοσης του αποδιοπομπαίου τράγου ή φαρμακού και της εφαρμογής της εκατέρωθεν του Αιγαίου.

Web:

https://www.academia.edu/57431673/%CE%A4%CE%BF_%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%BF_%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%AF%CE%B4%CE%B9_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%BC%CF%8D%CE%B8%CF%89%CE%BD_%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B1_%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD_%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B1%CE%AF%CE%BF_%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%BF_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%95%CE%B3%CE%B3%CF%8D%CF%82_%CE%91%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%AE

29) “The Hittite-Luwian Ritual of Zarpia from Kizzuwatna Revisited”.

Άρθρο στο επιστημονικό περιοδικό (επετησιακό τεύχος 9) του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων χωρών.

Mare Ponticum: <http://mareponticum.bscc.duth.gr/> 2021: 109-127.

30) “Human-Divine Interactions in Homer, Hittite and other Near Eastern Literary Traditions”.

Άρθρο σε συλλογικό τόμο E. Pachoumi (ed.). *Conceptualising Divine Unions in the Ancient Greek and Near Eastern Worlds*. Ancient Philosophy and Religion series.

Leiden: Brill, 2022: 119-147. (<https://brill.com/display/title/61318>)

Web:

https://www.academia.edu/66394331/Human_Divine_Interactions_in_Homer_Hittite_and_Other_Near_Eastern_Literary_Traditions

31) «Παραβολές και διδακτική ηθογραφία στην αρχαία Εγγύς Ανατολή και η ομηρική παράδοση: ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά και επιρροές». (υπό δημοσίευση).

Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Ζητήματα ιστοριογραφίας και διδακτικής της ιστορίας», που διοργάνωσε το Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ 3-5 Νοεμβρίου 2023 στην Κομοτηνή.

32) «Καθαρήριες τελετουργίες και θεραπευτική μαγεία στην αρχαία Εγγύς Ανατολή και τον ομηρικό κόσμο».

Νέα μονογραφία που πραγματεύεται τυχόν επιρροές από την τελετουργική παράδοση θεραπευτικής μαγείας των λαών της Εγγύς Ανατολής της δεύτερης χιλιετίας π.Χ. στην πρώιμη ελληνική επική παραγωγή του 8^{ου} αι. π.Χ.

Εκδ. *Κλειδάριθμος* (υπό έκδοση).

BIBΛIOKPIΣIEΣ

1) Elias K. Petropoulos, Bryn Mawr Classical Review (BMCR, internet), 18/12/2005. David Braund (ed.), *Scythians and Greeks: Cultural Interactions in Scythia, Athens and the Early Roman Empire (sixth century BC - first century AD)*. Exeter: University of Exeter Press, 2005. Pp. xii, 254; ill., maps. ISBN 0-85989-746-X.

Web: <http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2005/2005-12-19.html>

2) Elias K. Petropoulos, Bryn Mawr Classical Review (BMCR, internet), 20/02/2006. Irad Malkin (ed.), *Mediterranean Paradigms and Classical Antiquity*. London and New York: Routledge, 2005. Pp. vi, 149; ill., maps, table. ISBN 0-415-35635-0.

Web: <http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2006/2006-02-41.html>

3) Elias K. Petropoulos, Bryn Mawr Classical Review (BMCR, internet), 06/03/2007. Octavian Bouneagru, *Trafiquants et navigateurs sur le Bas-Danube et dans le Pont Gauche à l'époque romaine. PHILIPPIKA. Marburger Altertumskundliche Abhandlungen 9*.

Wiesbaden: Harrassowitz, 2006. Pp. 197; ill. ISBN 3-447-05217-1. Web:

<http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2007/2007-03-17.html>

4) Elias K. Petropoulos, Bryn Mawr Classical Review (BMCR, internet), 03/05/2007. Pia Guldager Bilde, Vladimir F. Stolba, *Surveying the Greek Chora: The Black Sea Region in a Comparative Perspective. Black Sea Studies, 4*. Denmark: Aarhus University Press, 2006. Pp. 346. ISBN 87-7934-238-8.

Web: <http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2007/2007-05-06.html>

5) Elias K. Petropoulos, American Journal of Archaeology, 111.4 (October, 2007), p. 811–2. *Rome and the Black Sea Region: Domination, Romanisation, Resistance*. Proceedings of the Fifth International Conference, University of Southern Denmark, Esbjerg, January 23–26, 2005. Edited by T. Bekker-Nielsen, Pp. 186, B&W Figs. Aarhus University Press 2006. ISBN 87-7934-174-8 (CLOTH).

Web: <http://www.ajaonline.org/index.php?ptype=toc>

6) Elias K. Petropoulos, Bryn Mawr Classical Review (BMCR, internet). I. A. Oltean, *Dacia: Landscape, Colonization, Romanization*. Routledge Monographs in Classical Studies. Routledge Taylor & Francis Group. London/New York: Routledge, 2007. Pp. xii, 248; figs. 79. ISBN 978-0-415-41252-0.

Web: <http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2008/2008-09-10.html>

7) Elias K. Petropoulos, Bryn Mawr Classical Review (BMCR, internet). Tsetskhladze, Gocha R. (ed.). *Greek colonisation: an account of Greek colonies and other settlements overseas, Volume Two*. Mnemosyne, Supplementa 193. Leiden; Boston: Brill, 2006. xviii, 566 p. ISBN 9789004155763.

Web: <http://ccat.sas.upenn.edu/bmcr/2009/2009-03-14.html>

8) Elias K. Petropoulos, *American Journal of Archaeology*, 115.3 (July, 2011), *Apollonia Pontica 2007*, by Roald Docter, Kristina Panayotova, Jan de Boer, Lieve Donnellan, Winfred van de Put, and Babette Bechtold. Ghent University 2008.

Web: http://www.ajaonline.org/sites/default/files/1153_Petropoulos.pdf

9) Elias K. Petropoulos, *Bryn Mawr Classical Review* (BMCR, internet). Christel Müller, *D'Olbia à Tanaïs. Territoires et réseaux d'échanges dans la mer Noire septentrionale aux époques classique et hellénistique* (Bordeaux 2010).

ΚΡΙΤΗΣ ΣΕ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Κριτής σε αρχαιογνωστικά επιστημονικά άρθρα που έχουν σχέση με τον Εύξεινο Πόντο για το περιοδικό του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου της Κρακοβίας 'Studies in Ancient Art and Civilization', το οποίο εκδίδεται υπό την επιμέλεια της καθηγήτριας dr hab. Ewdoksia Papuci-Wladyka (Πολωνία: <http://www.murra.pl/files/JUCHA-2012-Tell-el-Akhdar-SAAC-16.pdf>).

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

- 28-5-2004. Εκλογή μέλους ΔΕΠ στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. του ΔΠΘ, στην βαθμίδα του Λέκτορα και στο γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία του Ελληνισμού στον Παρευξέινο χώρο κατά την αρχαιότητα». ΦΕΚ διορισμού:
ΝΠΔΔ 200 - 17.08.2005.
- 5-3-2010. Εξέλιξη στην βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή. ΦΕΚ διορισμού:
351/ 6-5-2010/τ. Γ'.
- 15-4-2015. Μονιμοποίηση στην βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή. ΦΕΚ μονιμοποίησης:
324/15-4-2015/τ. Γ'.
- 29-1-2018, εκλογή στην βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή. ΦΕΚ διορισμού:
602/25.05.2018/τ. Γ'.
- 30-11-2021, εκλογή στην βαθμίδα του Καθηγητή á βαθμίδας. ΦΕΚ διορισμού:
421/25.2.2022/τ. Γ'.
- 27-6-2024. Αριθμός ΦΕΚ μεταβολής γνωστικού αντικείμενου από «Ιστορία του Ελληνισμού στον Παρευξέινο χώρο» σε «Αρχαία Ιστορία»:
Β' 3649/26.06.2024.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ Γ.Φ.Π.Π.Χ.

- Από 1-9-2018 έως 31-8-2020
Αναπληρωτής Πρόεδρος στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξέινων χωρών με διετή θητεία. ΦΕΚ διορισμού: **453/8-8-2018/τ. Υ.Ο.Δ.Δ.**
- Από 1-9-2020 έως 31-8-2022
Πρόεδρος στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. με διετή θητεία. ΦΕΚ διορισμού: **622/13.08.2020/τ. Υ.Ο.Δ.Δ.**
- Από 1-9-2022 έως 31-8-2025
Πρόεδρος στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. για δεύτερη τριετή θητεία. ΦΕΚ διορισμού: **515/23-6-2022/τ. Υ.Ο.Δ.Δ.**
- Από 4-2-2021 έως 3-2-2024
Διευθυντής του «Εργαστηρίου Μελέτης, Καταγραφής και Διάσωσης της Ποντιακής διαλέκτου» του Τμήματος με τριετή θητεία (ΦΕΚ διορισμού: **4-2-2021, τ. ΥΟΔΔ 71**).

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

- Σε 1 (εαρινό) εξάμηνο (ακαδημαϊκό έτος 2000–2001) διδάξα αμισθί και αυτοδύναμα το μάθημα «Ο Παρευξείνιος Χώρος ως ιστορική ενότητα», στο Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του ΔΠΘ, ως Επιστημονικός Συνεργάτης (παράλληλα με την στρατιωτική μου θητεία η οποία έληξε στις 24-5-2001).
- Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2001–2002, διδάξα αυτοδύναμα την Ρωσική Γλώσσα, στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. του ΔΠΘ, ως Επιστημονικός Συνεργάτης. Στο εαρινό εξάμηνο του ίδιου ακαδ. έτους διδάξα αυτοδύναμα και το μάθημα «Ιστορία του ελληνισμού στον Παρευξείνιο χώρο (αρχαιότητα – 10^{ος} αι.)».
- Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2002–2003 διδάξα αυτοδύναμα την Ρωσική Γλώσσα, στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. του ΔΠΘ, ως Επιστημονικός Συνεργάτης. Στο εαρινό εξάμηνο του ίδιου ακαδ. έτους διδάξα και το μάθημα «Ιστορία του Ελληνισμού στον Παρευξείνιο χώρο κατά την αρχαιότητα».
- Κατά το ακαδημαϊκό έτος του 2003–2004 διδάξα αυτοδύναμα την Ρωσική Γλώσσα, στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. του ΔΠΘ, ως Επιστημονικός Συνεργάτης. Στο εαρινό εξάμηνο του ίδιου ακαδ. έτους διδάξα και το μάθημα «Ιστορία του Ελληνισμού στον Παρευξείνιο χώρο κατά την αρχαιότητα».
- Κατά το ακαδημαϊκό έτος του 2004–2005 διδάξα αυτοδύναμα την Ρωσική Γλώσσα, στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. του ΔΠΘ, ως Επιστημονικός Συνεργάτης. Στο εαρινό εξάμηνο του ίδιου ακαδ. έτους διδάξα και το μάθημα «Ιστορία του Ελληνισμού στον Παρευξείνιο χώρο κατά την αρχαιότητα».

Από το ακαδημαϊκό έτος 2005–2006 και μέχρι σήμερα διδάσκω στο Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. του ΔΠΘ τα εξής μαθήματα:

Στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα του Τμήματος:

Α) «Ιστορία του Ελληνισμού στον Παρευξείνιο Χώρο κατά την Αρχαιότητα» (εαρινό εξάμηνο), σε συνδιδασκαλία με το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ.

Β) «Ιστορία της Ρωσίας Α' και Β'» (από το ακαδ. έτος 2005-2006 ως το ακαδ. έτος 2017-2018, χειμερινό και εαρινό εξάμηνο αντίστοιχα), σε συνδιδασκαλία με το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ (Το μάθημα γίνεται κατά το ήμισυ στην ρωσική γλώσσα ώστε να βοηθηθούν οι φοιτητές του οικείου Τμήματος).

Γ) «Η αρχαιολογική έρευνα στις ελληνικές αποικίες του Ευξείνου Πόντου» (χειμερινό εξάμηνο), σε συνδιδασκαλία με το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ.

Δ) «Εκμάθηση της Ποντιακής διαλέκτου I & II» (ελεύθερο μάθημα 2^{ου} έτους, σε δύο εξάμηνα) σε συνδιδασκαλία με την Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Cambridge, κα. Ιωάννα Σιταρίδου (από το ακαδ. έτος 2018-2019 μέχρι σήμερα).

Στο Παλαιό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Μεταπτυχιακές Σπουδές στον Παρευξέινιο χώρο» του Τμήματος:

«Ζητήματα Ιστορίας και Πολιτισμού στον Παρευξέινιο Χώρο» (χειμερινό εξάμηνο 2006–2007).

«Ειδικά Θέματα Ιστορίας: Φιλοσοφία της Ιστορίας και Μεθοδολογία της Ιστοριογραφίας» (χειμερινό εξάμηνο 2007–2013).

Στο Δωρεάν Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος «Παρευξέινιος χώρος και Ελληνισμός» διδάσκει (2020-2021 και εξής) τα εξής μαθήματα:

A) «Ποντιακός Ελληνισμός (18^{ος} – 21^{ος} αι.)» (χειμερινού εξαμήνου).

B) «Η αρχαιολογική έρευνα στο Β. Αιγαίο και τον Παρευξέινιο χώρο», σε συνδιδασκαλία με την Επίκ. Καθηγήτρια του Τμήματος Αμαλία Αβραμίδου.

Με απόφαση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης (από 30–03–2009 έως τις 30–6–2012) του Τμήματος Γ.Φ.Π.Π.Χ. διετέλεσα Επιστημονικός Υπεύθυνος για την Ρωσική Γλώσσα στην Ρωσική Κατεύθυνση του Τμήματος.

Επίβλεψη Μεταπτυχιακών (Διπλωματικών) διατριβών

1. Φασνάκης Κων/νος με θέμα: «Η ιστορία και το περιβάλλον του Ευξείνου Πόντου. Μια εναλλακτική προσέγγιση της ιστορίας της Μαύρης Θάλασσας από το τέλος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας έως τον 21^ο αιώνα» (Ιούνιος 2008).
2. Γωγουσάκη Ροδόπη με θέμα: «Η πολιτική και οικονομική εξέλιξη της Ταυρικής Χερσονήσου από ιδρύσεώς της μέχρι το τέλος του 3^{ου} αι. π.Χ.» (Μάιος 2011).
3. Παρδαλίδου Φένια με θέμα: «Η οχύρωση των αρχαίων ελληνικών πόλεων στα παράλια της Θράκης: Η περίπτωση της Ζώνης στο Βόρειο Αιγαίο και της Μεσημβρίας στην δυτική ακτή του Ευξείνου Πόντου» (Μάιος 2011).
4. Ευαγγέλογλου Παρασκευή με θέμα: «Ταφικά έθιμα και πρακτικές σε νεκροταφεία ρωμαϊκών χρόνων: οι περιπτώσεις των Κεγχρεών Κορινθίας και των Τόμων στην Μαύρη Θάλασσα» (Μάιος 2014).
5. Μπαμπαλής Χρήστος με θέμα: «Η σχέση Ελληνισμού και Ρωμαίων κατά την περίοδο της ρωμαιοκρατίας (146 π.Χ - 395 μ.Χ.) σε πνευματικό και πολιτιστικό επίπεδο» (Μάιος 2017), που εκπονήθηκε στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών της Νομικής Σχολής του Δ.Π.Θ. «Σπουδές Ν.-Α. Ευρώπης».
6. Μυσιρλή Αικατερίνη με θέμα: «Ο Όμηρος και η Εποχής του», που εκπονήθηκε στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών της Νομικής Σχολής του Δ.Π.Θ. «Σπουδές Ν.-Α. Ευρώπης» (Μάιος 2018).
7. Συνεξεταστής της διπλωματική εργασίας που εκπόνησε η κα Άννα Παρασχοΐδη με

- επιβλέποντα τον κo Andrew Farrington στο Τμήμα Ιστορίας-Εθνολογίας του Δ.Π.Θ., σύμφωνα με την από 28-6-2017 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος αυτού.
8. Συνεξεταστής της διπλωματική εργασίας που εκπόνησε ο κος Ευριπίδης Κόρακας με επιβλέποντα τον κo Andrew Farrington στο Τμήμα Ιστορίας-Εθνολογίας του Δ.Π.Θ., σύμφωνα με την από 4 έκτακτη/3-6-2020 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος αυτού.
  9. Συνεξεταστής της διπλωματική εργασίας που εκπόνησε η κα Βικτωρία Παπαστεργίου με επιβλέποντα τον κo Andrew Farrington στο Τμήμα Ιστορίας-Εθνολογίας του Δ.Π.Θ., σύμφωνα με την από 4 έκτακτη/3-6-2020 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος αυτού.

Επίβλεψη Μεταπτυχιακών (Διπλωματικών) διατριβών του Νέου Δωρεάν ΠΜΣ του Τμήματος «Παρευξείνιων χώρος και ελληνισμός».

- Επίβλεψη πέντε διπλωματικών εργασιών

Επίβλεψη διδακτορικών διατριβών

1) Έπειτα από την από 26-10-2017 απόφαση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης ο κος Σταύρος Χριστοδούλου αποτελεί Υποψήφιο Διδάκτορα του Τμήματος με επιβλέποντα καθηγητή τον Ηλία Κ. Πετρόπουλο και μέλη της τριμελούς την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Ιστορίας-Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. κα. Χριστίνα Παπαγεωργοπούλου και την Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Γ.Φ.Π.Π.Χ. του Δ.Π.Θ. κα. Αμαλία Αβραμίδου. Θέμα της Διδακτορικής διατριβής: «Εμπορικές και οικονομικές σχέσεις της Σινώπης στα νότια παράλια του Εύξεινου Πόντου μεταξύ 4^{ου} και 1^{ου} αιώνα π.Χ.». Επιτυχής Υποστήριξη Διδακτορικής Διατριβής ενώπιον της Επταμελούς Επιτροπής: 11-6-2018.

2) Έπειτα από την από 26 Ιουνίου 2012 απόφαση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης η κα Ελένη Μεντεσίδου αποτελεί Υποψηφία Διδάκτορα του Τμήματος Γ.Φ.Π.Π.Χ. με επιβλέποντα καθηγητή τον Ηλία Κ. Πετρόπουλο και μέλη της τριμελούς την Ομότιμη Καθηγήτρια αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Στυλιανή Δρούγου και τον Αναπληρωτή Καθηγητή του ΔΙ.ΠΑ.Ε. Μανόλη Μανωλεδάκη. Θέμα της Διδακτορικής διατριβής: «Η λατρεία στη Σινώπη. Αρχαιολογικές και ιστορικές μαρτυρίες. Από την ίδρυση της αποικίας έως τη ρωμαϊκή κατάκτηση». Επιτυχής Υποστήριξη Διδακτορικής Διατριβής ενώπιον της Επταμελούς Επιτροπής: 25-5-2020.

3) Έπειτα από την από 7-6-2016 απόφαση της Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης ορίστηκε Μέλος της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής για την επίβλεψη της διδακτορικής διατριβής του Αναστασίου Ζήση, Τμήμα Ιστορίας-Εθνολογίας του Δ.Π.Θ., με τίτλο «Η βιοαρχαιολογία του ελληνικού αποικισμού (8ος - 5ος αι. π.Χ.): εγκαθίδρυση, καθημερινή ζωή, και αλληλεπίδραση μεταξύ πληθυσμών στις θρακικές αποικίες». Επιβλέπουσα Καθηγήτρια ορίστηκε η κα Χριστίνα Παπαγεωργοπούλου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος

Ιστορίας-Εθνολογίας.

4) Μέλος της 7μελούς επιτροπής για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής που υπέβαλλε η υποψήφια Αικατερίνη Σαμαρά στο Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού της Σχολής Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Κομοτηνή. Ιούνιος 2017.

5) Μέλος της 7μελούς επιτροπής για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής που υπέβαλλε η υποψήφια Ελισάβετ Τζεχαριάν με επόπτρια την κα Σελήνη Ψωμά στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, σύμφωνα με την από 638/21-12-2018 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

6) Μέλος της 7μελούς επιτροπής για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής που υπέβαλλε ο υποψήφιος Αντώνης Καπώνης με επόπτρια την κα Σελήνη Ψωμά στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, σύμφωνα με την από 835/24-1-2020 απόφαση του Τμήματος.

7) Επιβλέπων Καθηγητής για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής του Φωτίου Ράμμου, με συνεπιβλέποντες καθηγητές τους Καθηγητές Α' βαθμίδας Σελήνης Ψωμά (ΕΚΠΑ) και Βασίλειο Αναστασιάδη (Πανεπιστήμιο Αιγαίου), σύμφωνα με την από 27630/570/23-2-2021 του Τμήματος Γ.Φ.Π.Π.Χ. Θέμα της διατριβής: «Σικελική Εκστρατεία (415-413 π.Χ.). Οι ήρωες πίσω από τα γεγονότα».

8) Μέλος της 7μελούς επιτροπής για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής που υπέβαλλε η υποψήφια Νεφέλη Καϊμακά με επόπτρια την Καθηγήτρια κα Σελήνη Ψωμά στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, σύμφωνα με την από 23576/16-4-2021, με θέμα «Δ(δίκη) και δίκαιο: Από τον Όμηρο στον Θουκυδίδη».

9) Μέλος της 7μελούς επιτροπής για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής που υπέβαλλε η υποψήφια Άννα Λαζάρου με επόπτρια την Επίκουρη Καθηγήτρια κα Χρυσάνθη Παπαδοπούλου στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, σύμφωνα με την 476/13-7-2021 απόφαση του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογία και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, με τίτλο: «*Διαχρονική μελέτη της Γοργούς/Μέδουσας στον Ελλαδικό Χώρο έως την Ύστερη Αρχαιότητα*».

10) Έπειτα από την από 29-4-2022 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ο κος Cheng Yu αποτελεί Υποψήφιο Διδάκτορα του Τμήματος με επιβλέποντα καθηγητή τον Ηλία Κ. Πετρόπουλο και μέλη της τριμελούς την Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Γ.Φ.Π.Π.Χ. του Δ.Π.Θ. κα. Αμαλία Αβραμίδου και τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, κα Ιωάννη Τζαμτζή. Θέμα της Διδακτορικής διατριβής: «*Στοιχεία ελληνορωμαϊκής τέχνης στην Κεντρική Ασία και η επιρροή της στην Κίνα (4ος αιώνας π.Χ.-4ος αιώνας μ.Χ.): Αρχαιολογική και ιστορικο-γεωγραφική προσέγγιση*».

11) Έπειτα από την από 28-9-2023 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η κα Χρυσάφεια Παρδαλίδου αποτελεί Υποψήφια Διδάκτορα του Τμήματος με επιβλέποντα καθηγητή τον Ηλία Κ. Πετρόπουλο και μέλη της τριμελούς επιτροπής την Επίκουρη Καθηγήτρια του

Τμήματος Γ.Φ.Π.Π.Χ. του Δ.Π.Θ. κα. Αμαλία Αβραμίδου και την Αναπλ. Καθηγήτρια του ΕΚΠΑ, κα Ευρυδίκη Κεφαλίδου. Θέμα της Διδακτορικής διατριβής: «Κεραμική του Περιτειχισμένου Οικισμού της αρχαίας Ζώνης: Συμβολή στη μελέτη μιας λιγότερο γνωστής πτυχής της ιστορίας της».

12) Έπειτα από την από 28-9-2023 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η κα Παρασκευή Γιονανίδου αποτελεί Υποψήφια Διδάκτορα του Τμήματος με επιβλέποντα καθηγητή τον Ηλία Κ. Πετρόπουλο και μέλη της τριμελούς επιτροπής την Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Γ.Φ.Π.Π.Χ. του Δ.Π.Θ. κα. Αμαλία Αβραμίδου και τον κύριο ερευνητή στο Département des Antiquités grecques, étrusques et romaines του Μουσείου του Λούβρου, κο Αλέξανδρο Μπαραλλή. Θέμα της Διδακτορικής διατριβής: «Συμβολή στη μνημειακή τοπογραφία της Απολλωνίας Ποντικής από την ίδρυσή της έως και το τέλος της κλασικής εποχής».

13) Έπειτα από την από 28-9-2023 απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η κα Βασιλική Δεληγιαννίδου αποτελεί Υποψήφια Διδάκτορα του Τμήματος με επιβλέποντα καθηγητή τον Ηλία Κ. Πετρόπουλο και μέλη της τριμελούς τον Σπυρίδωνα Συρόπουλο, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου και τον Εμμανουήλ Στεφανάκη, καθηγητή στο πανεπιστήμιο Αιγαίου. Θέμα της Διδακτορικής διατριβής: «Η λατρεία του Απόλλωνα στις ιωνικές αποικίες στα δυτικά παράλια του Εύξεινου Πόντου μέσω της μαρτυρίας αρχαίων πηγών και αρχαιολογικών τεκμηρίων από τα αρχαϊκά έως και τα ελληνιστικά χρόνια: Οργάνη, Ίστρια, Τόμις, Οδησσός και Απολλωνία Ποντική».

14) Μέλος της 7μελούς επιτροπής για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής που υπέβαλλε η υποψήφια κα Μαρία Λυμπεράκη του Θεοδώρου (Α.Μ.: 49) στο Τμήμα ΙΕ του ΔΠΘ, σύμφωνα με την απόφαση της 5ης τακτικής συνεδρίασης της Συνέλευσης του Τμήματος (5η τακτική/26-01-2023), με Α.Π.: ΔΠΘ/ΤΠΕΘΝ/ΜΣΤΤΔΠ/29569/1103/442/31.01.2023, με τίτλο: «Τα μαγειρικά σιεύη της Νεότερης Νεολιθικής από τους οικισμούς της Σταυρούπολης και της Τούμπας Κρεμαστής Κοιλιάδας».

Διδασκαλία σε Πανεπιστήμια της Ημεδαπής

Στο αγγλόφωνο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα με τίτλο 'Black Sea Cultural Studies' της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος (Δι.Πα.Ε., www.ihu.edu.gr) διδάξα κατά το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2010–2011 και του έτους 2011–2012 δύο μαθήματα:

A) Ancient and Medieval History of the Black Sea Region

B) Mythology and Religion of the Black Sea Area

Από το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013 έως το ακαδ. έτος 2015-2016 το πρώτο (Α) μάθημα διδάσκεται στο χειμερινό εξάμηνο, ενώ το δεύτερο μάθημα (Β) στο εαρινό. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, έπειτα από την αναμόρφωση του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος υπό τον νέο τίτλο "[MA in Black Sea & Eastern Mediterranean Studies](#)", το που διδάσκω είναι το

“Topics in the Prehistoric Archaeology of the Black Sea and the Eastern Mediterranean”.

Πρόσκληση για συνδιδασκαλία του μαθήματος «Ανθρωπογεωγραφία της Ν.-Α. Ευρώπης κατά τα αρχαία χρόνια έως και τον 3^ο αι. μ.Χ.» στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών της Νομικής Σχολής του Δ.Π.Θ. «Σπουδές Ν.-Α. Ευρώπης» από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 έως σήμερα.

Επίβλεψη Διπλωματικής εργασίας της μεταπτυχιακής φοιτήτριας Αικατερίνης Μυσιρλή με θέμα: «Ο Όμηρος και η εποχή του» (Υποστήριξη 28-3-2018).

Πρόσκληση από το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών του ΕΠΚΑ για την διδασκαλία των εξής 3 μαθημάτων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 – 2021-2022: α) Ιστορία της Σοβιετικής Ένωσης (Ζ' Εξαμήνου), β) Ιστορία της Αυτοκρατορικής Ρωσίας (Δ' Εξαμήνου), γ) Ειδικά θέματα της ρωσικής γλώσσας στην διδασκαλία τους ΙΙ (Η' Εξαμήνου), και δ) Ιστορία και πολιτισμός των Ελλήνων του Ευξείνου Πόντου κατά τους αρχαίους χρόνους (ΣΤ' Εξαμήνου).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ σε διάφορα Εκλεκτορικά Σώματα ως Τακτικό ή Αναπληρωματικό μέλος, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΑΠΕΛΛΑ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ

- Από τον Οκτώβριο του 2011 έως και τον Φεβρουάριο του 2012 έλαβα εκπαιδευτική άδεια κατά την διάρκεια της οποίας μετέβην στο Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Ρωσικής Ακαδημίας Επιστημών της Μόσχας έπειτα από πρόσκληση για ερευνητική δραστηριότητα. Εκεί διδάξα το Μάθημα «Ο ελληνικός αποικισμός στον Ευξείνο Πόντο και την Μεσόγειο» σε δέκα διδακτικά τρίωρα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Ινστιτούτου, υπό την εποπτεία του Καθηγητού Κλασικής Αρχαιολογίας, Ακαδημαϊκού Α. Α. Maslennikov.

- Από τις 10 Σεπτεμβρίου 2015 έως τις 29 Φεβρουαρίου 2016 έλαβα εκπαιδευτική άδεια κατά την διάρκεια της οποίας μετέβην στο Αρχαιολογικό Ινστιτούτο της Ρωσικής Ακαδημίας Επιστημών της Μόσχας έπειτα από πρόσκληση για ερευνητική δραστηριότητα. Εκεί διδάξα το Μάθημα «Ο ελληνικός αποικισμός στον Ευξείνο Πόντο και την Μεσόγειο: νέες προσεγγίσεις» σε δέκα διδακτικά τρίωρα στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Ινστιτούτου, υπό την εποπτεία του Καθηγητού Κλασικής Αρχαιολογίας, Ακαδημαϊκού Α. Α. Maslennikov.

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS +

- 4-10 Ιουνίου 2023. Russian-Armenian (Slavonic) University, Yerevan, Armenia. Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας & Επαγγελματικής Επικοινωνίας.
- 7-12 Αυγούστου 2023. Musée du Louvre. Département des antiquités grecques, étrusques et romaines. Unité d'archéologie.
- 3-8 Ιουνίου 2024. Musée du Louvre. Département des antiquités grecques, étrusques et romaines. Unité d'archéologie.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Γ.Φ.Π.Π.Χ.

- 1) Στην επιτροπή για την σύνταξη του ωρολογίου προγράμματος με την συνάδελφο κα Μαρία Δημάση, από το ακαδημαϊκό έτος 2005–2006 έως σήμερα.
- 2) Στην επιτροπή για την επιλογή των διδασκόντων στο Τμήμα με το Π.Δ. 80/407, από το ακαδημαϊκό έτος 2007–2008.
- 3) Στην επιτροπή για την επιλογή των υποψηφίων φοιτητών στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, από το ακαδημαϊκό έτος 2007–2008.
- 4) Ανάθεση από τον πρώην Πρύτανη του Δ.Π.Θ. (κ. Κων/νο Σιμόπουλο) της ευθύνης του Υποέργου με τίτλο «Αναμόρφωση Προπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών και Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης», το ακαδημαϊκό έτος 2004–2005 έως σήμερα.
- 5) Στην τριμελή επιτροπή για την εποπτεία παραλαβής νέου υλικού στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2005–2006 έως το έτος 2008–2009.
- 6) Στην επιτροπή για την επιλογή των διδασκόντων την ρωσική στο Τμήμα με το Π.Δ. 80/407, από το ακαδημαϊκό έτος 2008–2009.
- 7) Υπεύθυνος του Τμήματος στο Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του ΔΠΘ.
- 8) Αναπληρωτής πρόεδρος της Επιτροπής παραλαβής βιβλίων, περιοδικών και εκτέλεσης βιβλιοδεσιών.
- 9) Αναπληρωτής στην Επιτροπή Παραλαβής, Αποσφράγισης και Αξιολόγησης των προσφορών των Ανοικτών Διαγωνισμών και της διαδικασίας της Διαπραγμάτευσης που θα γίνουν στην Κομοτηνή και αφορούν προμήθειες πάσης φύσεως οργάνων, ειδών και υλικών, εκτελέσεως εργασιών, παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, φύλαξης και συντήρησης του Πανεπιστημίου, για την παροχή υπηρεσιών ασφάλισης των κτιρίων του κατά κινδύνων πυρός, κλοπής, τρομοκρατικών ενεργειών κ.λ.π. για τις ανάγκες του Δ.Π.Θ. στην Κομοτηνή, καθώς επίσης και για την παροχή υπηρεσιών σίτισης των

φοιτητών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης και μίσθωσης μεταφορικών μέσων για την μεταφορά φοιτητών από και προς τους χώρους εκπαίδευσής τους και παροχής λοιπών υπηρεσιών για το χρονικό διάστημα από 1-1-2009 έως 31-12-2009.

- 10) Μέλος της επιτροπής για την επιλογή των διδασκόντων την ρωσική γλώσσα στο Τμήμα με το Π.Δ. 80/407, από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 έως και σήμερα.
- 11) Μέλος της Επιτροπής κρίσης ελευθέρων βοηθημάτων Ρωσικής Γλώσσας Α', Β' και Γ' Γυμνασίου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- 12) Μέλος του εκλεκτορικού σώματος για την πλήρωση μίας θέσης Δ.Ε.Π. στην βαθμίδα του Λέκτορος με γνωστικό αντικείμενο «Θρησκευτικοί και εκπαιδευτικοί θεσμοί των Ελλήνων στην Τουρκία κατά το 19^ο και 20^ο αιώνα» στο Τμήμα.
- 13) Μέλος της επιτροπής του Τμήματος για την αξιολόγηση των υποψηφίων του Μ.Π.Σ. για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.
- 14) Μέλος της Επιτροπής για την Διαχείριση της Ιστοσελίδας του Τμήματος.
- 15) Μέλος της επιτροπής του Τμήματος για την αξιολόγηση των υποψηφίων διδασκόντων την Ρωσική και την Βουλγαρική Γλώσσα με το ΠΔ 407 για τα ακαδημαϊκά έτη 2016-2020.
- 16) Μέλος της επιτροπής Βιβλιοθήκης του Τμήματος.
- 17) Μέλος της Τριμελούς Επιτροπής για την πλήρωση θέσης ΕΤΕΠ, με την υπ' αριθμ. 3/1-11-2017 απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος.
- 18) Τακτικό Μέλος του εκλεκτορικού σώματος για την εκλογή μέλους Δ.Ε.Π. στην βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή με γνωστικό αντικείμενο «Ρωσική Γλώσσα και Φιλολογία», στο Τμήμα.
- 19) Τακτικό Μέλος της Επιτροπής Πρόχειρων Διαγωνισμών που αφορούν την προμήθεια πάσης φύσεως οργάνων για το έτος 2019.
- 20) Τακτικό Μέλος της Επιτροπής καταστροφής και διαγραφής άχρηστων οργάνων για το έτος 2019.
- 21) Σε διάφορες Επιτροπές του Τμήματος για το ακαδ. έτος 2020-2021.
- 22) Σε διάφορες Επιτροπές του Τμήματος για το ακαδ. έτος 2021-2022.
- 23) Σε διάφορες Επιτροπές του Τμήματος για το ακαδ. έτος 2022-2023.
- 24) Σε διάφορες Επιτροπές του Τμήματος για το ακαδ. έτος 2023-2024.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Πρόσκληση για συμμετοχή στο Διεθνές Επιστημονικό Πρόγραμμα του Social Sciences and Humanities Research Council (SSHRC) - Insight Grant, του Καναδά (https://webapps.nserc.ca/SSHRC/logon_e.htm) και επικεφαλής τον κο. Altay Çoskun (Associate Professor, Classical Studies, University of Waterloo) και γενικό τίτλο “*Ethnic Identities and Diplomatic Affiliations of the Bosphoran Kingdom (2017–2022)*”.
- Συμμετοχή στο πρόγραμμα: Комплексные археологические исследования в

Восточном Крыму: проблемы методики, хронологии и исторических реконструкций (Αρχαιολογικές έρευνες στην Ανατολική Κριμαία: προβλήματα μεθοδολογίας, χρονολογίας και ιστορικής αποκατάστασης). Ιστότοπος: <http://grant.rscf.ru>. Επιμεφαλής του Προγράμματος: Α. Α. Maslennikov, Ρωσική Ακαδημία Επιστημών, Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Μόσχας. Με την συμμετοχή και άλλων αρχαιολόγων και ιστορικών της Ακαδημίας. Έναρξη προγράμματος: άνοιξη του 2015.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ-ΗΜΕΡΙΔΕΣ-ΕΚΘΕΣΕΙΣ

1. Εισήγηση με θέμα: «Малые города Аттики и Европейского Боспора (Типология и историко-археологические параллели)» [Οι μικρές πόλεις της Αττικής και του Ευρωπαϊκού Βοσπόρου: Κατηγορίες και ιστορικό-αρχαιολογικοί παραλληλισμοί], στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Μαριούπολη Ουκρανίας 24–26 Μαΐου 1997, με θέμα: Україна – Греция: досвід дружних зв'язей и перспектива сотрудничества. (Мариуполь, 24-26 травня 1996 г.) [Ουκρανία – Ελλάδα: Φιλικές σχέσεις και Προοπτική συνεργασίας]. Δημοσιευμένη στα Πρακτικά του Συνεδρίου, 1996, σελ. 29–30 (στα ρωσικά, με περίληψη στα αγγλικά). Εισήγηση με θέμα: «Η μαζική μετανάστευση των αρχαίων Ελλήνων στις ακτές του Κιμμερικού Βοσπόρου (6^ο – 5^ο αι. π.Χ.)», στο Διεθνές Συνέδριο για τον Ελληνισμό της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, «Πέρα από τις Συμπληγάδες». Αντωνιάδεις Σχολή Γραμμάτων και Τεχνών Δήμου Βεροίας, 9–11 Μαΐου 1997. Υπό έκδοση.
2. Εισήγηση με θέμα: «Από την επιγραφική και αρχαιολογική έρευνα του αποικισμού του Βορείου Ευξείνου Πόντου», στο Α' Πανελλήνιο Συνέδριο Επιγραφικής, 22–23 Οκτωβρίου 1999. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική σχολή. Δημοσιευμένη στα Πρακτικά του Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη, 2001, σελ. 125–135.
3. Εισήγηση με θέμα: “The “small cities” of the Bosporan Kingdom and Attic: *Some new aspects of the problem*”, στο 1st International Conference “Greeks and Natives in the Cimmerian Bosphorus”, at Taman, South Russia, 8 – 15 October 1999. Υπό έκδοση στην σειρά British Archaeological Reports International Series της Οξφόρδης.
4. Ομιλία με θέμα: «Η ελληνική πόλη στο Β-Α Πόντο κατά τον 6^ο π.Χ. αιώνα», στα πλαίσια ημερίδας που διοργάνωσε ο Σύλλογος Ποντίων Ν. Σερρών «Εύξεινος Λέσχη» στις Σέρρες την 12–5–1997, στην Αίθουσα της Σερραϊκής Πολιτιστικής Εταιρείας.
5. Εισήγηση με θέμα “*Emporion and Apoikia-Polis in the Northeast Black Sea Area during the 6th and 5th c. B.C.: an urbanistic view*”, στο 10th International Symposium on the ancient history and archaeology of the Black Sea Area. Vani (Georgia), 23–26 September 2002: “Urbanism in the Black Sea Area in the Archaic and Classical Periods: *Polis Hellenis*

and *Polis Barbaron*”.

6. Εισήγηση με θέμα “Greeks and Thracians. The Greeks by the Black Sea”, στο 2nd International Symposium “2075 years of Spartacus’ Revolt. Thracio-Roman heritage. 2000 years Christianity”, Sandanski, Bulgaria 1–4 October 2002.

7. Επιμέλεια Τμητικών Εκδηλώσεων και Εκθέσεων Φωτογραφίας και Εντύπων με τίτλο «Οι Έλληνες στον Σοβιετικό Μεσοπόλεμο (1917–1937)» σε τρεις πόλεις της Θράκης: Αλεξανδρούπολη (27–10–2001), Ξάνθη (24–11–2001), Κομοτηνή (23–4–2002). Διοργάνωση: Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δ.Π.Θ.

8. Εισήγηση με θέμα “*Emporion* on the Black Sea Littoral: a Problem in the modern historiography of the Greek Colonization”, στο Scientific Conference in honour of the 80th Anniversary of Dr. Liuba Ognenova-Marinova, Archaeological Institute of the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia, 11–12–2002.

9. Εισήγηση με θέμα: «Μεταφραστικά προβλήματα από την Ελληνική στη Ρωσική και αντίστροφα», στο Σεμινάριο Κατάρτισης και Επιμόρφωσης Μεταφραστών (Κύκλος Α), Σεμινάριο Α': «Μετάφραση: Από την θεωρία στην πράξη», Κομοτηνή, Μάιος 2002, Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του Δ.Π.Θ.

10. Εισήγηση με θέμα “Early Greek pottery on the Northern Black Sea and in Italian Campania: Parallels in Creating the Colonial ‘Middle Ground’”, Στο 8th International Symposium THRACIA PONTICA, in Sozopol (Bulgaria), 13–19 September 2003. Program: “*The Ancient Cultures of the Pontic Area and their Association to the Sea*”. Στο 8th International Symposium THRACIA PONTICA, in Sozopol, Bulgaria, 13–19 September 2003. Program: “*The Ancient Cultures of the Pontic Area and their Association to the Sea*”. Στην ανακοίνωση αυτή καταβάλλεται προσπάθεια να διερευνηθεί και να αιτιολογηθεί η παρουσία της πρώιμης ελληνικής κεραμικής στην βόρεια έκταση του Ευξείνου Πόντου. Τα λιγοστά, αλλά αρκετά σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα που έχουν έρθει στο φως κατά τα τελευταία χρόνια από τα μνημεία της εν λόγω περιοχής, φανερώνουν πρόδηλα την παρουσία των αρχαίων Ελλήνων και την μόνιμη εγκατάστασή τους. Σύμφωνα με την θεωρία του «κοινού τόπου» (Middle Ground) ή της «μεσότητας» (between-ness), γίνεται αντιληπτή η προσπάθεια των αποικιστών να πλησιάσουν και να συνάψουν σχέσεις, όχι απαραίτητα εμπορικές, με τους γηγενείς λαούς που κατοικούσαν στην Σκυθία κατά τον 7ο αι. π.Χ. Κατά την περίοδο αυτή στην συγκεκριμένη περιοχή δεν υπήρχαν ελληνικές πόλεις, με την αυστηρή έννοια του όρου, παρά μόνο *εμπόρια* ή *πρωτο-πόλεις*. Η προσπάθεια από μέρους των Ελλήνων να προσεγγίσουν και να δημιουργήσουν τις κατάλληλες προϋποθέσεις φιλίας και συνεργασίας, φανερώνεται, εκτός από τα πρώιμα δείγματα υστερογεωμετρικής και πρώιμης αρχαϊκής περιόδου, και από την ελληνική επιγραφή σε αγγείο τοπικής προελεύσεως, το οποίο ανεσκάφη στον οικισμό του Νεμίροβο. Ακριβώς ανάλογες προσπάθειες κατεβλήθησαν από άλλους Έλληνες μετανάστες, αυτή τη φορά στην Καμπανία της Ιταλίας, καθώς και στην Ιβηρική χερσόνησο, όπου πέραν επιγραμμάτων σε αγγεία, έχουν έλθει στο φως και τεκμήρια διδασκαλίας της ελληνικής γραφής και γλώσσας σε διάφορους αντιπροσώπους της εντοπίου αριστοκρατίας. Ένα άλλο, επίσης

σημαντικό στοιχείο της προσεγγιστικής αυτής διαθέσεως των Ελλήνων μεταναστών, αποτελεί και η διάδοση των ελληνικών μυθολογικών παραδόσεων στους λαούς της εκάστοτε νέας γης. Παρατηρούμε χαρακτηριστικά ότι οι Έλληνες κάτοικοι της Βόρειας Μαύρης Θάλασσας, κατόρθωσαν να δημιουργήσουν αριστούς μύθους, σχετικούς με την καταγωγή και την προέλευση των Σκυθών γειτόνων τους. Σύμφωνα με τους μύθους αυτούς, ως πρόγονος των Σκυθών φέρεται ο Ηρακλής, δηλαδή ένας πανελληνίως αναγνωρισμένος ήρωας καθίσταται πατέρας των τριών σκυθικών φύλων (με παραλλαγές). Επίσης, αξίζει να παρατηρήσουμε ένα άλλο αξιόλογο σημείο: ο Ηρακλής δεν κατοικούσε στην Σκυθία, αλλά σύμφωνα πάντοτε με τον μύθο, βρέθηκε εδώ αναζητώντας τα χαμένα ζώα του Γηρουνή. Παρόμοια περιστατικά με επιφανείς ταξιδευτές (μετανάστες) ήρωες της ελληνικής μυθολογίας, όπως ο πολυμήχανος Οδυσσεύς, έχουν διαπιστωθεί και στην Καμπανία, καθώς και στην Ιβηρική χερσόνησο. Κατά συνέπεια, πρόκειται για μια μεθοδευμένη ελληνική τακτική πολιτιστικής κατάκτησης των γηγενών κατοίκων.

11. Επιστημονικός σύμβουλος στην αρχαιολογική έκθεση που διοργάνωσε το Αρχαιολογικό Μουσείο Καβάλας με θέμα την αρχαία Απολλωνία Ποντική (Σωζόπολη) στο χώρο του Μουσείου. 24 Μαΐου 2003.

12. Εισήγηση με θέμα: “Colonial Encounters in the Black Sea Region: *Dating Problems of the earliest Kimmerian Bosphoros Greek Cities*”, στο International Conference “*The Phenomenon of Bosphoran Kingdom: the problems of dating*”. State Museum of History of Religion/State Hermitage Museum, in March 2004, Sanct-Petersburg, Russia.

13. Εισήγηση με θέμα «Η παρουσία των αρχαίων Ελλήνων στην Μαύρη θάλασσα κατά την αρχαιότητα» στην εκδήλωση που διοργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαγίας Αλεξανδρουπόλεως για την επέτειο της Μνήμης της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού, στο Ξενοδοχείο Grecotel Egnatia. 18–5–2003.

14. Εισήγηση με θέμα «Ιστορική και Αρχαιολογική αναφορά στην παρουσία των αρχαίων Ελλήνων σε ολόκληρο τον Εύξεινο Πόντο», στο πλαίσιο της 1^{ης} Πανελληνίας Γιορτής Ποντιακής Νεολαίας & Ομογένειας, στις 6–7–2003. Την εκδήλωση οργάνωσε το Σωματείο «Παναγία Σουμελά» Θέρμης Θεσσαλονίκης.

15. Εισήγηση στο “Russia and the Mediterranean”. Εισηγητής στο Διεθνές Συνέδριο που διοργάνωσε το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στο δεύτερο μισό του Μαΐου 2005.

16. “Apollonia Pontica in the system of the first Greek settlements in the Black Sea”. Εισήγηση στο Bulgarian-Greek Scientific Symposium: “Apollonia – Argilos: The Western Pontic and the Northern Aegean Area in the Antiquity”, Sozopol, September 28-October 1, 2004.

17. “Ancient Greek Colonies in the Black Sea”, Celebration of the 30th Anniversary of Ikiztepe Excavations, September 1–4 2005, Under the Auspices of Istanbul University -

Samsun Governership - Bafra Municipality. Παρουσίαση του συλλογικού έργου του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου Βορείου Ελλάδος.

18. «Ανακαλύπτοντας τα ίχνη των Αργοναυτών: Ένας ιστορικός και αρχαιολογικός περίπλους στις πατρογονικές εστίες των Ελλήνων του Ευξείνου Πόντου», Διάλεξη στον Μορφωτικό Όμιλο Κομοτηνής, στις 31–10–2005.

19. Προσκεκλημένος του Υπουργείου Πολιτισμού στην Ημερίδα "Ελληνικό πολιτισμός χωρίς σύνορα", την 1^η Φεβρουαρίου 2007 στο Αμφιθέατρο Ναπολέον Ζέρβας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών. Η ημερίδα αφορούσε στην πολιτιστική δραστηριότητα που αναπτύσσει το Υπουργείο Πολιτισμού εκτός των συνόρων της χώρας και η οποία εκφράζεται μέσω επιχορηγούμενων ερευνών αλλά και μορφωτικών προγραμμάτων με χώρες του εξωτερικού όπου έχουν εντοπισθεί κατάλοιπα του ελληνικού πολιτισμού. Θέμα: «Αποστολή στην Κριμαία κατά τα έτη 1996 και 2003». Μέλος του Προεδρείου στην τέταρτη και καταληκτική συνεδρία.

20. Παρουσίαση στο 1^ο Πανελλαδικό Συνέδριο Ποντιακού Πολιτισμού (Θέατρο/Μουσική/Χορός) που διοργάνωσε η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος (Π.Ο.Ε.), ως εναρκτηρία ομιλία με θέμα: «Ο Παρευξείνιος Ελληνισμός στο φως των αρχαιολογικών ανακαλύψεων», 24–02–2007. Ξενοδοχείο Grand Hotel Palace, Θεσσαλονίκη (24–25 Φεβρουαρίου 2007).

21. Εισήγηση με θέμα "Issues on Greek Colonization: Greek Settlers and Native Population in Northern Euxeiнос Pontos", στο "Symposium on Greek Colonization Across the Mediterranean", 25–29 of March 2007, Faculty of Classics, University of Cambridge.

22. 21–06–2007. Διάλεξη στο University of Oxford, Faculty of Classics, The Ioannou Centre for Classical and Byzantine Studies, 66 St. Gilles', Oxford OX1 3 LU, με θέμα: "Greek Colonization in the Black Sea".

23. Εισήγηση με θέμα «Ζητήματα του αρχαίου ελληνικού αποικισμού στον Ευξείνιο Πόντο», στο 2^ο Διεθνές Συνέδριο Ποντιακών Ερευνών στην Δράμα 27–29 Σεπτεμβρίου 2008.

24. Εισήγηση με θέμα «Η έλευση και η εγκατάσταση των αρχαίων Ελλήνων στα μικρασιατικά παράλια της Ιωνίας και του Ευξείνου Πόντου», στο 1ο Συμπόσιο «Μικρά Ασία: Ιστορία-Πολιτισμός-Μνημεία», 8–9 Νοεμβρίου 2008 στην Πτολεμαΐδα. Σύλλογος Μικρασιατών Πτολεμαΐδας και Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.

25. Συμμετοχή στην τιμητική εκδήλωση για τα 80-χρονα του Έλληνα Ομογενούς Ακαδημαϊκού Βικτωρα Σαριανίδη στην Μόσχα στις 15 Δεκεμβρίου 2009. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Κρατικό Ιστορικό Μουσείο του Κρεμλίνου. Θέμα της εισήγησης: «Ο Μέγας Αλέξανδρος και η Ελληνιστική Εποχή στην Κεντρική Ασία» (στα ρωσικά).

26. Επίσημος Προσκεκλημένος στο *ATHENS DIALOGUES, An International Conference on Culture and Civilization, 24-27 November 2010* που διοργανώνει το Ίδρυμα Ωνάση στη Στέγη

Γραμμάτων και Τεχνών-Ίδρυμα Ωνάση.

27. Εισήγηση με θέμα «Η ποντιακή διάλεκτος μέσα από το τραγούδι», 3–9–2011 στον Κάλαμο Αττικής. 7^η Συνάντηση Νεολαίας της Συντονικής Νεολαίας της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος.
28. Πρόεδρος στην πρώτη συνεδρία του “International Workshop on the Black Sea in Antiquity”, το οποίο πραγματοποιήθηκε 21–22 Σεπτεμβρίου 2012 στο Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος (<http://www.ihu.edu.gr/index.php/en/news/443-international-workshop-on-the-black-sea-in-antiquity.html>).
29. «Η Ελλάδα της Ευρώπης», Έκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με την Alpha Bank που θα εγκαινιασθεί τον Απρίλιο του 2014. Έχω ορισθεί Επιστημονικός Σύμβουλος της Έκθεσης σε ότι αφορά τις ελληνικές θέσεις της Μαύρης Θάλασσας (Παντικάπαιον, Ολβία, Ταυρική Χερσόνησος, Κάλλατις, Ίστρος, Μεσημβρία, Οδυσσός, Απολλωνία Ποντική). Μου έχει ανατεθεί η συγγραφή τριών κειμένων για την έκθεση: α. ένα εκτενές εισαγωγικό για την αποικιακή δράση των αρχαίων Ελλήνων, β. Παντικάπαιον, και γ. Οδησός.
30. Εισήγηση με θέμα «Η συμβολή της ποντιακής λύρας στην διατήρηση της ελληνικής ταυτότητας των Ελλήνων Ποντίων της πρώην ΕΣΣΔ», στο 1^ο Παγκόσμιο Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «Η ποντιακή λύρα στον 21^ο αιώνα» που πραγματοποιήθηκε στις 19 και 20 Οκτωβρίου 2013 στο Συνεδριακό Κέντρο «Μίκης Θεοδωράκης» του δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης (Αττικής).
31. Συμμετοχή με εισήγηση στην ημερίδα που διοργάνωσε ο Σύλλογος Φοιτητών του Τμήματος Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος με θέμα «Η εθνοκάθαρση ως προϋπόθεση εθνικού κράτους» την Δευτέρα 3 Ιουνίου 20013.
32. Διάλεξη στην Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών με θέμα: «Το αρχαιολογικό έργο στον Βόρειο Εύξεινο Πόντο», 8-11-2013.
33. Εισήγηση στην Επιστημονική Διημερίδα «Ιστορία και Πολιτισμός των Ελλήνων του Ευξείνου Πόντου» που διοργανώνει ο Σύνδεσμος Ποντιακών Σωματίων Νοτίου Ελλάδος και Νήσων της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος στις 21 και 22 Δεκεμβρίου 2013 στο ξενοδοχείο Hilton της Αθήνας. Θέμα εισήγησης: «Η παρουσία των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο από τους αρχαίους χρόνους».
34. Εισήγηση με θέμα «Κατάθεση μνήμης για τον εξαίρετο δάσκαλο και φίλο» στην τιμητική εκδήλωση της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών (Νέα Σμύρνη, Αθήνα) αφιερωμένη στην μνήμη του Ομογενούς Καθηγητού Αρχαιολογίας, Ακαδημαϊκού και Βικτορα Σιριανίδη στις 15-2-2014.
35. Κύκλος διαλέξεων με θέμα «Κρίση και μετανάστευση στην αρχαία Ελλάδα» έπειτα

από πρόσκληση του Λαϊκού Πανεπιστημίου Αλεξανδρούπολης. Συνολικά 5 διαλέξεις στο Εθνολογικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης: α) 26 Φεβρουαρίου 2014, β) τον Μάρτιο, γ) τον Απρίλιο, δ) τον Μάιο, και ε) τον Ιούνιο.

36. Εισήγηση με θέμα «Γ.Θ. Κανδηλάπτης: Συμβολή στην ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού από την αρχαιότητα έως σήμερα» στην τιμητική εκδήλωση που διοργάνωσε ο Δήμος Αλεξανδρούπολης με τον Πολιτιστικό Σύλλογο Πεύκων «Οι Ρίζες» προς τιμήν του Γ. Θ. Κανδηλάπτη στον χώρο του Πολιτιστικού Συλλόγου την Κυριακή 4-5-2014.

37. Συμμετοχή ως μέλος της δεύτερης Προεδρίας στην Β' Επιστημονική Ημερίδα που διοργανώνει το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. σε συνεργασία με το ίδρυμα «Αλέξανδρος Σολζενίτσιν» με θέμα «Εκατό χρόνια από την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου: Η Ρωσική διασπορά στον Ελλαδικό χώρο και στα Βαλκάνια» την Παρασκευή 20 Ιουνίου 2014 στο Αμφιθέατρο «Ι. Δρακόπουλος» από 09:00 έως 21:00 (http://www.slavstud.uoa.gr/fileadmin/slavstud.uoa.gr/uploads/EKDILOSEIS/2014/_B_EPISTIMONIKI_IMERIDA/SCHEDIO_PROGRAMMATOS.pdf).

38. Εισήγηση με θέμα «Ο Εύξεινος Πόντος κατά τους αρχαίους χρόνους» στο πλαίσιο της 10^{ης} Πανελλήνιας Συνάντησης Ποντιακής Νεολαίας της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος (Π.Ο.Ε.), το Σάββατο 13 Σεπτεμβρίου 2014.

39. Ομιλία σε εκδήλωση που διοργάνωσε ο Καλλιτεχνικός Όμιλος Αλεξανδρούπολης στο Δημοτικό θέατρο της πόλης την 23 Νοεμβρίου 2014 με θέμα: «Η Θράκη κατά τους αρχαίους χρόνους: ιστορική και αρχαιολογική περιήγηση».

40. Εισήγηση στο Επιστημονικό Συμπόσιο που διοργάνωσε το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης στις 6 Φεβρουαρίου 2015 σε συνεργασία με την Alpha Bank, ως συνέχεια της έκθεσης «Η Ευρώπη της Ελλάδος. Αποικίες και νομίματα από την συλλογή της Alpha Bank». Στόχος του Συμποσίου είναι να παρουσιασθούν νέα δεδομένα και να προωθηθεί ο επιστημονικός διάλογος σε θέματα που άπτονται του αρχαίου ελληνικού αποικισμού. Θέμα εισήγησης: «Ο αρχαίος ελληνικός αποικισμός και η σύγχρονη επιστημονική έρευνα».

41. Με απόφαση της από 31-10-2014 Συνεδρίασης του Δ.Σ. της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών, ορίστηκε υπεύθυνος της Επιστημονικής Επιτροπής (σε συνεργασία με τους Α. Χανιώτη και D. Braund) για την διοργάνωση Διεθνούς Επιστημονικού Συμποσίου με τίτλο «Ο Εύξεινος Πόντος την εποχή της ρωμαϊκής κυριαρχίας». Το Συμπόσιο έλαβε χώρα μεταξύ 5-8 Μαΐου 2016 και τα πρακτικά θα εκδοθούν σε ελληνική και αγγλική με δαπάνες της ίδια της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών στην σειρά «Αρχαίον Πόντου».

42. Εισήγηση στην Διημερίδα για την ιστορία και τον πολιτισμό του Ποντιακού Ελληνισμού που διοργάνωσε η Ένωση Ποντίων Περιστερίου στις 30 και 31 Ιανουαρίου 2015. Θέμα της εισήγησης: «Σύντομη αναφορά στην ιστορική πορεία του Ποντιακού ελληνισμού».

43. Διάλεξη με θέμα «Ιστορία του Παρευξείνιου ελληνισμού κατά την αρχαιότητα» στο

πλαίσιο του Προγράμματος «Μαθήματα ιστορίας και κουλτούρας του Παρευξείνιου ελληνισμού και του ελληνισμού της Βορείου Ηπείρου» που συνδιοργάνωσαν ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ποντίων Εκπαιδευτικών, ο Δήμος Θεσσαλονίκης και η Εύξεινος Λέσχη Θεσ/νίκης. Θεσσαλονίκη 19-4-2016.

44. Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο «Ελλάδα-Ρωσία: η γλώσσα ως διάυλος επικοινωνίας και πολιτισμικών επαφών», 1-3 Νοεμβρίου 2016, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με θέμα: «Η πρακτική της μετάφρασης από την ρωσική στην ελληνική και αντιστρόφως: προβληματισμοί και σκέψεις».

45. Διάλεξη ύστερα από πρόσκληση στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών με θέμα «Οι αρχαίοι Έλληνες και οι νομάδες της σκυθικής στέπας» στο πλαίσιο των Ειδικών Μορφωτικών Εκδηλώσεων [επιστήμης κοινωνία] με γενικό τίτλο «Το Βυζάντιο και οι λαοί της στέπας» του Τομέα Βυζαντινών Ερευνών.

46. Διάλεξη στο Αμφιθέατρο του Μουσείου Γ. Μπουζιάνη με θέμα «Η Θράκη κατά τους αρχαίους χρόνους», στον Δήμο Δάφνης, Σάββατο 12-1-2019.

47. Διάλεξη στο Αμφιθέατρο του Πνευματικού Κέντρου της Μητροπόλεως Αλεξανδρουπόλεως με θέμα «Η διαχρονία του ανθρώπινου πόντου στον Όμηρο και την σύγχρονη εποχή», Κυριακή 27-1-2019.

48. Διάλεξη στο πλαίσιο της υλοποίησης της δράσης «ΑΚΑΔΗΜΙΑ – ΔΟΜΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ» με θέμα «Ο Όμηρος και οι πρώιμοι ελληνικοί χρόνοι», Τετάρτη 13-2-2019 στην Νομαρχία Αλεξανδρούπολης. Η ίδια διάλεξη προγραμματίστηκε και τις 12-2-2020.

49. Διάλεξη στο πλαίσιο της υλοποίησης της δράσης «ΑΚΑΔΗΜΙΑ – ΔΟΜΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ» με θέμα «Ο Όμηρος και οι πρώιμοι ελληνικοί χρόνοι», Τετάρτη 20-2-2019 στην Νομαρχία Κομοτηνής. Η ίδια διάλεξη προγραμματίστηκε και τις 19-2-2020.

50. Εισήγηση στον 3^ο Κύκλο Συζητήσεων Ποντιακών Φοιτητικών Συλλόγων στην Φλώρινα (20-4-2019) με θέμα: «100 χρόνια από τον ξεριζωμό: σκέψεις, προβληματισμοί και προοπτική».

51. Ομιλία στον Σύλλογο Ποντίων Ν. Ξάνθης για την 100-ετή επέτειο της Ποντιακής Γενοκτονίας (15-5-2019).

52. Εισήγηση στην εκδήλωση που πραγματοποίησε η Ελληνική Γλωσσική Κληρονομιά σε συνεργασία με τον Φιλολογικό Σύλλογο «Παρνασσός» επί τη ευκαιρία των 100 χρόνων από την Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού (24-6-2019) με θέμα: «Η Ποντιακή διάλεκτος διαχρονικός φορέας ελληνικού πολιτισμού».

- 53.** Εισήγηση στην εκδήλωση-ημερίδα της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών “Αφιέρωμα στον Χρυσάνθο Φιλιππίδη», τελευταίο Μητροπολίτη Τραπεζούντος και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος το Σάββατο 5-10-2019. Θέμα της εισήγησης: «Ο αρχαίος Πόντος στην *Εκκλησία Τραπεζούντος* του Χρυσάνθου Φιλιππίδη».
- 54.** Εισήγηση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο που διοργάνωσε στις 23-11-2019 στην Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών το Ίδρυμα Νεότητας και Οικογένειας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών με γενικό θέμα «Ο Πόντος των Ελλήνων. Ο Πόντος της οικουμένης». Θέμα της εισήγησης: «Οι αρχαίοι Έλληνες κατακτούν τον Εύξεινο Πόντο».
- 55.** Πρόεδρος σε πάνελ του διήμερου Διεθνούς Αρχαιολογικού Συνεδρίου με τίτλο «ΤΡΟΙΑ-TENEA-ΡΩΜΗ» που διοργανώθηκε την Πέμπτη 5 και την Παρασκευή 6 Δεκεμβρίου 2019 στην Κόρινθο.
- 56.** Πρόεδρος σε πάνελ του Διεθνούς Συνεδρίου του διοργάνωσε η Παμποντιακή Ομοσπονδία Ελλάδος με την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος για το έγκλημα της Γενοκτονίας των Ποντίων από τους Τούρκους στις 6, 7 και 8 Δεκεμβρίου 2019 στην Αθήνα.
- 57.** Εισήγηση στο Επιστημονικό Συμπόσιο με τίτλο «Πόντος. Ιστορία-Πολιτισμός», το οποίο διοργανώθηκε στις 13 και 14 Δεκεμβρίου 2019 από την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών και την Έδρα Ποντιακών σπουδών του Α.Π.Θ. στην Θεσσαλονίκη. Το Συμπόσιο είναι αφιερωμένο στα 80χρονα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Θέμα της εισήγησης: «Οι αρχαίοι Έλληνες στον Εύξεινο Πόντο: ιστορική, μυθολογική και αρχαιολογική περιήγηση».
- 58.** Κεντρική ομιλία στο 58^ο Πανελλήνιο Ετήσιο Συνέδριο της Στοματολογικής Εταιρείας της Ελλάδος που διοργάνωσε ο Οδοντιατρικός Σύλλογος Έβρου στο ξενοδοχείο Ramada Plaza Θράκη 9-9-2022 και ώρα 20:00 με θέμα «Γιατροί και θεραπευτές μάγοι στην αρχαία Εγγύς Ανατολή και τον κόσμο του Αιγαίου».
- 59.** Κεντρική ομιλία στο 5^ο Συμπόσιο Φαρμακοεπιδημιολογίας, το οποίο διεξήχθη στις 29 Σεπτεμβρίου - 1 Οκτωβρίου 2023, στο ξενοδοχείο Astir-Egnatia (αίθουσα ΑΒΔΗΡΑ Ι) στην Αλεξανδρούπολη με θέμα «Μαγεία και καθαρητίες τελετουργίες στην αρχαία Εγγύς Ανατολή και τον κόσμο του Αιγαίου».
- 60.** Συνδιοργάνωση Διεθνούς Αρχαιολογικού Συνεδρίου με θέμα “The Archaeological Work in the Greek Settlements of the Black Sea and their Environs during the last decade”, 28-30 Μαΐου 2024 στο ξενοδοχείο Ramada Thraki Palace στην Αλεξανδρούπολη. Συνδιοργανωτές: Τμήμα Γ.Φ.Π.Π.Χ. και Musée du Louvre. Web: <https://bs2024.bscc.duth.gr/>

ΛΟΙΠΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Μέλος του Κέντρου Ποντιακών Μελετών (ΚΕ.ΠΟ.ΜΕ) με έδρα τη Θεσσαλονίκη.
2. Μέλος της κοινής Επιστημονικής επιτροπής -σε συνεργασία με τους Καθηγητές του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του ΔΠΘ Κ. Χατζόπουλο και Ε. Αυδίκου- για την σύνταξη του τόμου «Πρακτικά Συνεδριάσεων Αντιπροσωπείας Αλεξανδρουπόλεως 1919 & Εφοροδημογεροντίας Δεδέαγατς 1920» (Αλεξανδρούπολη, 2001). Ο τόμος αυτός είναι μία έκδοση της Ιεράς Μητροπόλεως Αλεξανδρουπόλεως για τον εορτασμό των 100 χρόνων του Μητροπολιτικού Ναού του Αγίου Νικολάου.
3. Συνεργασία με τον ομογενή Καθηγητή του Κονσερβατόριου της Μόσχας κο Ν. Τιφτικίδη για την καταγραφή του βιβλίου «110 Μελωδίες των Ποντιακών Τραγουδιών». Πρώτη έκδοση στη Μόσχα, 1999. Δεύτερη στη Θεσσαλονίκη, 2001, μεταφρασμένη στα ελληνικά, από το Κέντρο Μελέτης και Ανάπτυξης του ελληνικού πολιτισμού της Μαύρης θάλασσας, της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης.
4. Συνεργάτης του Κέντρου Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνικού Πολιτισμού της Μαύρης Θάλασσας (Νομαρχία Θεσσαλονίκης) από το 1996.
5. Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού: Σύνταξη 11 λημμάτων για την «Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού» του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού. Τα λήμματα έχουν ως εξής: 1) Κιμμερικό, 2) Θεοδοσία, 3) Νυμφαίον, 4) Μπερεζάν, 5) Τόμις, 6) Τάναϊς, 7) Ολβία, 8) Μεσημβρία, 9) Η λατρεία του θεού Απόλλωνος στον Εύξεινο Πόντο, 10) Εμπόρια και εμπορικοί σταθμοί στον Εύξεινο Πόντο, και τέλος 11) Πόλις και χώρα. Υπάρχουν όλα ανηρτημένα στον ιστότοπο του ΙΜΕ: www.ehw.gr
6. «Ελληνικές αποικίες του Εύξεινου Πόντου», Δημοσίευση στο περ. Αρχαιολογία & Τέχνες, τ. 63 (1997), σελ. 83–85. Μια σύντομη περιγραφή των ελληνοβαρβαρικών σχέσεων στο Βόρειο Εύξεινο Πόντο κατά την αρχαία εποχή. Δίνεται έμφαση κυρίως σε μία χαρακτηριστική επιγραφή που προέρχεται από το Παντικάπαιο, την πρωτεύουσα του κράτους του Βοσπόρου. Από την ανάλυση του κειμένου της επιγραφής γίνεται φανερό ότι κατά τον 5^ο αι. π.Χ. πολλοί γηγενείς, όπως οι Ταύροι για παράδειγμα, είχαν κιόλας εξελληνισθεί σε μεγάλο βαθμό, φέροντας μάλιστα και ελληνικά ονόματα. Βέβαια, η κατάσταση δεν ήταν πάντοτε η ίδια. Σε πολλούς οικισμούς, οι οποίοι χτίστηκαν ως αποτέλεσμα της εσωτερικής αποικιακής δραστηριοποίησης των Βοσποριανών κατοίκων, βλέπουμε να ανεγείρονται οχυρωματικά τείχη με πλάτος που προσέγγιζε τα 8 μέτρα. Τέτοιος είναι ο οικισμός, για παράδειγμα, του Ιλούρατου, χτισμένος στα σύνορα του κράτους. Ολόκληρος ο οικισμός αυτός, άλλωστε, θυμίζει κανονικό στρατιωτικό οχυρό ή φρούριο. Όμως, οι κάτοικοί του ασχολούνταν εντατικά με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ ταυτόχρονα ήταν σε θέση να αναχαιτίσουν ανά πάσα στιγμή οποιαδήποτε εξωτερική απειλή εμφανιζόταν στα σύνορα του κράτους του Βοσπόρου. Ένας τέτοιος, επίσης, οικισμός φαίνεται πως ήταν και η Άκρα, χτισμένη κι αυτή στα σύνορα του κράτους, δίπλα στη θάλασσα. Από τις μελέτες έγινε γνωστό ότι στην ευθύνη των κατοίκων ήταν η διαφύλαξη των θαλάσσιων συνόρων του κράτους, στη δυτική πλευρά της Κριμαίας, ακριβώς στο σημείο που τελειώνει ο Εύξεινος Πόντος και αρχίζει ο Κιμμερικός Βόσπορος.
7. «Μερικές πτυχές της πρώιμης ιστορίας του Εύξεινου Πόντου (Η άφιξη και η πρώτη μόνιμη

εγκατάσταση των Ελλήνων)». Δημοσίευση στο περ. Αρχαιολογία & Τέχνες, τ. 76 (2000), σελ. 61–64. Στο άρθρο αυτό επιχειρείται μία προσπάθεια επαναπροσδιορισμού της χρονολόγησης της εμφάνισης των πρώτων Ελλήνων στη Βόρεια Μαύρη θάλασσα. Αποτελεί, επίσης, ένα εγχείρημα να αποσαφηνισθεί η χρονολογία της πρώτης διείσδυσης των αρχαίων Ελλήνων στην ενδοχώρα του Παρευξείνιου χώρου. Για το λόγο αυτό, παρατίθενται όλα τα πρώιμα αρχαιολογικά τεκμήρια που βρέθηκαν στο τμήμα αυτό. Όπως είναι γνωστό, τα πρώιμότερα ευρήματα χρονολογούνται στο δεύτερο τέταρτο του 7^{ου} αι. π.Χ., δηλαδή γύρω στο 670–660 π.Χ. περίπου. Κατά την άποψή μας, δεν πρέπει να αμφισβητούνται τα τεκμήρια αυτά, όπως γίνεται από ορισμένους σύγχρονους αρχαιολόγους, οι οποίοι εξακολουθούν να χρονολογούν την πρώτη εμφάνιση των Ελλήνων εδώ γύρω στο 620 π.Χ., ή λίγο αργότερα. Κατά πάσα πιθανότητα, αυτό οφείλεται στη μη πλήρη γνώση των νεότερων αρχαιολογικών ευρημάτων και κυρίως αυτών που προέρχονται από τη σκυθική δασοστέπα.

8. «Η Ταυρική Χερσονήσος: ιστορία της έρευνας του πρώιμου οικισμού», Άρθρο στο περ. Αρχαιολογία & Τέχνες (2001), τ. 81, σελ. 131–134. Πρόκειται για μια συνοπτική επισκόπηση στην ιστορία της έρευνας στη Χερσονήσο της Ταυρίδας. Παράλληλα, επιχειρείται ένας επαναπροσδιορισμός της χρονολογίας της ίδρυσης μιας από τις πλέον σημαντικές αποικίες της βόρειας παραλίας της Μαύρης θάλασσας: της Ταυρικής Χερσονήσου. Παρατίθενται εν συντομία όλες οι απόψεις για την ίδρυση του ελληνικού οικισμού στο χώρο της Χερσονήσου. Από τις τέσσερις συνολικά διαφορετικές απόψεις, τελικά στην σύγχρονη βιβλιογραφία επικρατεί ο συνδυασμός *mutatis mutandis* δύο απόψεων: της τρίτης (Schneiderwirth / Τιουμένιεφ) και της τέταρτης (Minns, Rostovtsef, Vinogradov, Zolotaryov, Saprykin κ.α.). Σύμφωνα με το συνδυασμό αυτό, κατά τα τέλη του 6^{ου} αι. π.Χ. πραγματοποιήθηκε η ίδρυση της πρώιμης ιωνικής ή ιωνικής-δωρικής αποικίας της Χερσονήσου (ως εμπορίου ή εποχιακού ναυστάθμου, είτε ως πόλης με την αρχαία έννοια του όρου), ενώ κατά το έτος 422/1 χτίσθηκε η δωρική ηρακλειώτικη πόλη για δεύτερη φορά.
9. Σύνταξη δύο λημμάτων για λογαριασμό της Wiley-Blackwell's *Encyclopedia of Ancient History*. Τα δύο λήμματα είναι: *emporos* και *emporion*. (www.onlinelibrary.wiley.com).
10. Από τις 16 Μαρτίου 2014 και έπειτα από την Τακτική Γενική Συνέλευση και τις καθορισμένες αρχαιρεσίες εξελέγη μέλος του νέου Δ.Σ. της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών (Αγνώστων Μαρτύρων 73, Ν. Σμύρνη, Αθήνα) και ορίσθηκα υπεύθυνος της συντακτικής επιτροπής για τις εκδόσεις του «Αρχαίον Πόντου» που εκδίδεται επί σειρά δεκαετιών από την Επιτροπή (από το 1928). Μέλος της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών από 25–02–2009).

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

- 1) Παρουσίαση του λογοτεχνικού βιβλίου του συγγραφέα Γιάννη Ζιώτη «**Παλαιοπωλείο μικρών θαυμάτων**», την Τετάρτη 16 Μαΐου 2007 στο ξενοδοχείο Grand Hotel Egnatia της Αλεξανδρούπολης. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε έπειτα από συνεργασία του Δήμου Αλεξανδρούπολης και της Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης του Δήμου.
- 2) Παρουσίαση των 4 τόμων “**Ancient Greek Colonies in the Black Sea**” και “**Ancient Greek Colonies in the Black Sea -2**” στο Εθνολογικό Μουσείο Θράκης, την Τετάρτη 4 Φεβρουαρίου 2009. Συμμετείχαν: Pr. Sumer Atasoy (Πανεπιστήμιο Αδριανουπόλεως), Pr. Ivan Karayotov (Πανεπιστήμιο Σούμν, Βουλγαρία), Καθηγητής Ιωάννης Πετρόπουλος (Δ.Π.Θ.) και Νικολίτσα Κοκοτάκη (Επίτιμη Έφορος Αρχαιοτήτων).
- 3) Παρουσίαση του λογοτεχνικού βιβλίου «**Ένας αλήτης άγγελος**» του στιχουργού Λευτέρη Χαφιάδη το Σάββατο 23 Μαΐου 2009 στην Κομοτηνή. Διοργάνωση: Νομαρχία Ροδόπης και Διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ροδόπης-Έβρου.
- 4) Παρουσίαση του βιβλίου «**Εμείς οι Γκαγκαβούζηδες. Ταυτότητες, ιστορικές πηγές και η πορεία μας μέσα στο χρόνο**» του Χρήστου Στ. Κοζαριδη το Σάββατο 27 Ιουνίου 2009 και ώρα 20:00 μαζί με την Επίκουρο Καθηγήτρια Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, κα. Ιφιγένεια Βαμβακίδου.
- 5) Παρουσίαση του βιβλίου «**Πόντος. Δεν ξεχνώ. Ιστορία, ήθη, έθιμα, πολιτισμός**» του Στέφανου Π. Τανιμανίδη στο αμφιθέατρο «Αντώνης Τρίτσης» του δήμου Αθηναίων την Τρίτη 31-5-2022. Το βιβλίο παρουσίασαν, ο Δημήτρης Καιρίδης – βουλευτής της ΝΔ και καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου, ο Ηλίας Πετρόπουλος – καθηγητής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου και ο Θεόφιλος Καστανίδης – πρόεδρος του Συλλόγου Ποντίων Αργοναύται-Κομνηνοί, ενώ συντόνισε ο δημοσιογράφος Κώστας Χαρδαβέλλας με την Δήμητρα Σταύρου, ιστορικό και επιμελήτρια των εκδόσεων Σταμούλη.
- 6) Παρουσίαση του βιβλίου “**Romeika (karadeniz rumcasi). Edebiyat – Gramer Bilgileri ve Agizlar Arasi Karsilastirma**” του Vahit Tursun την Παρασκευή 26-4-2024 στον Σύλλογο ‘Αργοναύτες Κομνημοί’.
- 7) Παρουσίαση του βιβλίου του Βλάχη Αγτζίδη «**Μεταξύ Σεβρών και Λωζάννης**» στην εκδήλωση-συζήτηση με θέμα «Πλευρές της Μικρασιατικής Τραγωδίας» που διοργάνωσαν το Εργαστήριο Μελέτης, Καταγραφής και Διάσωσης της Ποντιακής Διαλέκτου του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών του ΔΠΘ, ο Πολιτιστικός Σύλλογος των Απανταχού Κιζαριωτών «Ο Πόντος» και ο Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Όμιλος Αρμενίων Κομοτηνής στο πλαίσιο των επετειακών εκδηλώσεων των εκατό χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή. Κομοτηνή 17-5-2024 και ώρα 20:00 στο ίδρυμα Παπανικολάου.

8) Παρουσίαση του βιβλίου «**Παναγία Σουμελά. Η διαδρομή της εικόνας και η ιστορία της μονής στον Πόντο και στο Βέρμιο**» του Στέφανου Π. Τανιμανίδη στο αμφιθέατρο «Αντώνης Τρίτσης» του δήμου Αθηναίων το Σάββατο 1-6-2024 και ώρα 18:30.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ από τα ρωσικά στα ελληνικά

1) Μετάφραση μέρους και γενική επιμέλεια του βιβλίου του ομογενούς Καθηγητού-Ακαδημαϊκού της Ακαδημίας Επιστημών της Ρωσίας και Β. Σαριανίδη «**Βασιλικοί Τάφοι στην Βακτριανή**», εκδ. Αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 1995.

2) Μετάφραση του βιβλίου του Ρώσου Καθηγητή Αρχαιολογίας του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας της Ρωσικής Ακαδημίας Επιστημών, Α. Α. Maslennikov «**Οι αρχαίοι Έλληνες στον Βόρειο Εύξεινο Πόντο**», εκδ. Αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2000.

3) Μετάφραση του βιβλίου των Ρώσων ιστορικών Ουσπένσκυ και Μπενέσεβιτς με τίτλο «**Τα Acta της Μονής Βαζελώνος. Στοιχεία για την ιστορία της αγροτικής και μοναστηριακής έγγειας ιδιοκτησίας στο Βυζάντιο κατά τον 13ο-15ο αιώνα**». Δ/Μ Συγγραφείς : USPENSKIJ F. I.-BENESEVIC V. N. Θεσσαλονίκη, 2007. Εκδοτικός Οίκος Αφών Κυριακίδη.

4) Μετάφραση του βιβλίου του ακαδημαϊκού αρχαιολόγου Β. Σαριανίδη για λογαριασμό του εκδοτικού οίκου των Αφών Κυριακίδη, με τίτλο «**Ζωροαστρισμός: Η νέα πατρίδα της παλαιάς θρησκείας**», Θεσσαλονίκη 2009.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ - ΑΤΟΜΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

- 1) Μέλος της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής χορωδίας υπό την Διεύθυνση του Πρωτοψάλτου Εμ. Δασκαλάκη (†), «Ιωάννης Κουκουζέλης», με έδρα τη Θεσσαλονίκη.
- 2) Συμμετοχή ως Λυράρης στην δημιουργία CD «No 1. Ιστορικοί ήχοι της παράδοσης», που περιλαμβάνει τραγούδια παραδοσιακά της Ελλάδας. Οργάνωση: Μορφωτικός Σύλλογος. Ιστορικό και λαογραφικό Μουσείο Ν. Ορεστιάδας. 2001.
- 3) Συμμετοχή ως Λυράρης στην δημιουργία 5 CD για την καταγραφή όλων των ποντιακών χορευτικών μελωδιών. Παραγωγός: Ομοσπονδία Ποντιακών Σωματείων Ν. Ελλάδος, Αθήνα, 2003.
- 4) Μέλος της Επιτροπής Μνημείων και Ιστορίας της Παμποντιακής Ομοσπονδίας Ελλάδος
- 5) Συμμετοχή στο Ντοκιμαντέρ της ΕΤ3 'Μνήμη μου σε λένε Πόντο', (Νοέμβριος του 2011) υπό την επιστημονική επιμέλεια του Καθηγητή Νεότερης Ιστορίας Κων/νου Φωτιάδη.
- 6) Συμμετοχή στο Ντοκιμαντέρ 'Στα χνάρια των Αργοναυτών' υπό την επιμέλεια του Θεοδόση Κυριακίδη για λογαριασμό του Ερευνητικού Κέντρου 'Άγιος Γεώργιος Περιστερώτα' Δράμας.
- 7) Συμμετοχή στο Ντοκιμαντέρ 'Μνήμη μου σε λένε Πόντο' της ΕΤ3 (επεισόδιο 2) υπό την επιμέλεια του Καθηγητή Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Δ. Μακεδονίας Κώστα Φωτιάδη. Απόδοση δική μου των ρωσικών και ποντιακών κειμένων στην δημοτική στο επεισόδιο 11.
- 8) Διάλεξη στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο Αλεξανδρουπόλης με θέμα «Αρχαιολογικές ανασκαφές στον Εύξεινο Πόντο» την Τετάρτη 13-6-2012.
- 9) Αριστερός Ιεροψάλτης του Μητροπολιτικού Ναού Αναλήψεως του Κυρίου στο Κορωπί (Μητρόπολις Μεσογαίας και Λαυρεωτικής) μέχρι σήμερα.
- 10) 3rd DAN Taekwondo.
- 11) Συνεργασία με STEFI & Lynx PRODUCTIONS (24 Amyklon st., Halandri 15231, Athens, Greece, Tel: +30.2106386200, Dir.line: 262. Fax: +30.2106108918 mob. +30 697317304, [Email: manoukian@windowslive.com](mailto:manoukian@windowslive.com)), για την παραγωγή ενός τηλεοπτικού ντοκιμαντέρ με τίτλο «Άξενος Πόντος: Δήλος-Χερσόνησος-Μίλητος-Παντιάπαιον», για λογαριασμό του ΟΤΕ TV HISTORY. Έρευνα-Τεκμηρίωση: Ηλίας Κ. Πετρόπουλος (Καλοκαίρι 2017).
- 12) Μέλος του Δ.Σ. της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών, Νέα Σμύρνη.